

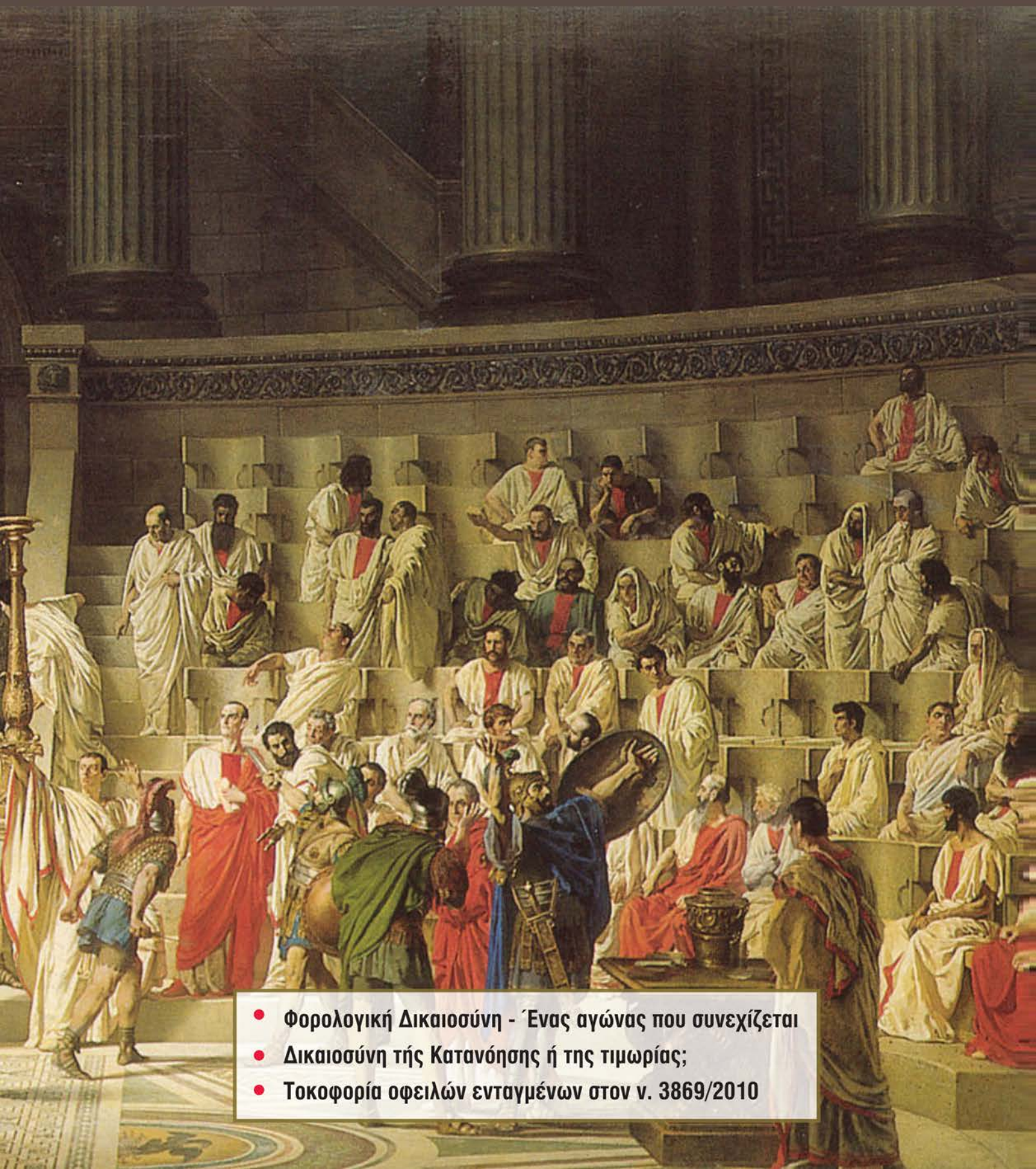

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ 4432
ISSN: 1108-7315

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 164, ΧΡΟΝΟΣ 35ος, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

- Φορολογική Δικαιοσύνη - Ένας αγώνας που συνεχίζεται
- Δικαιοσύνη τής Κατανόησης ή της τιμωρίας;
- Τοκοφορία οφειλών ενταγμένων στον ν. 3869/2010

EDITORIAL

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
ΣΤΟ ΕΔΩΛΙΟ

Αν κάτι χαρακτηρίζει περισσότερο το τελευταίο χρονικό διάστημα είναι η ολοένα και μεγαλύτερη αμφισβήτηση -αν όχι η απαξίωση- της Δικαιοσύνης, στα μάτια των πολιτών. Οι χειρισμοί στην υπόθεση της τραγωδίας των Τεμπών, οι παρεμβάσεις της ανώτατης ηγεσίας του Αρείου Πάγου, που έφτασαν να καταγγελθούν από σύσσωμο το δικηγορικό σώμα, η νομοθέτηση ποινικών νόμων κυρίως, με βάση την εικαζόμενη και σε μεγάλο βαθμό καθοδηγούμενη «επιθυμία» της κοινής γνώμης για διαρκή αυστηροποίηση των ποινών, είναι μερικοί από τους λόγους της παραπάνω αμφισβήτησης. Η κρίση αυτή της Δικαιοσύνης, ασφαλώς δεν είναι μεμονωμένο φαινόμενο, αλλά απηχεί τη γενικότερη κρίση αξιών που αντιμετωπίζει η κοινωνία σήμερα. Κατάσταση, η οποία ανάγλυφα αποτυπώνεται στο εξαιρετικό δοκίμιο του **Δημήτρη Πιστικού**, που με τη διεισδυτική, καυστική, αλλά και ποιητική γραφή του, μας υπενθυμίζει την ευθύνη όχι μόνο των κάθε είδους κυβερνώντων και του Τύπου, αλλά πρωτίστως και εμάς των ίδιων των πολιτών.

«Δικαιοσύνη της κατανόησης ή της τιμωρίας;» αναρωτιέται και μας καλεί να αναρωτηθούμε κι εμείς ο καθηγητής **Γιάννης Πανούσης** στο εξαιρετικά ενδιαφέρον άρθρο του, με αφορ-

μή τις τελευταίες νομοθετικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Στο ίδιο κλίμα, η **Φυλλίνα Σαράντη** γράφει για τη «λαβωμένη Δικαιοσύνη» και την υπαίτια γι' αυτό «αναίσχυτη εξουσία». Όμως, ποιος μπορεί να αμφισβητήσει πως η Δικαιοσύνη μπορεί (και συχνά το κατορθώνει) να στέκεται στο ύψος της; Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πραγματικά ιστορική απόφαση του Εφετείου Βρυξελλών, την οποία μας παρουσιάζει ο **Νίκος Κωνσταντινίδης** και η οποία δικαιώνει θύματα της αποικιοκρατίας, παιδιά που είχαν απαχθεί από το Βελγικό Κονγκό και μεγάλωσαν σε ορφανοτροφεία υπό άθλιες συνθήκες.

Σίγουρα κανείς δεν αμφιβάλλει ότι η πρόληψη της εγκληματικότητας είναι πολύ πιο σημαντική από την τιμωρία. Η **Έλλη Αβραμίδου** μας συστήνει το Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας («ΤοΣΠΠα») που έχει συσταθεί από τον Δήμο Πειραιά και στο οποίο συμμετέχει και ο σύλλογός μας, πάντα αρωγός σε παρόμοιες πρωτοβουλίες.

Οι δικηγόροι δεν παύουμε να αγωνιζόμαστε για τη Δικαιοσύνη, ταυτόχρονα όμως και για τα δίκαια όχι μόνο του κλάδου μας, αλλά και όλων των ελεύθερων επαγγελματιών. Για την αντισυνταγματικότητα του νόμου που θέσπισε τα τεκ-

μαρτά εισοδήματα γράφει ο Πρόεδρος του ΔΣΠ **Ηλίας Κλάππας**, με αφορμή και την πρόσφατη εκδίκηση στο ΣΤΕ των σχετικών προσφυγών των δικηγορικών συλλόγων. Αγωνιζόμαστε όμως και για την προστασία των αδύναμων συμπολιτών μας, όπως είναι οι οφειλέτες του νόμου «Κατσέ-

των οφειλετών.

Η καινοτομία στη Δικαιοσύνη ασφαλώς και εί-ναι ένα ακόμη μεγάλο στοίχημα της εποχής. Για αυτήν γράφει η **Παρασκευή Γιαννουλάκη** δικαστική υπάλληλος του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά. Ο **Αλέξανδρος Κριτσίκης** προσεγγίζει

“Άλληγορία της Δικαιοσύνης” του Bartolomeus Spranger

λη», των οποίων οι οφειλές υπήχθησαν στη ρύθμιση του νόμου, ωστόσο με τις λογιστικές αλημνείες των πιστωτών, καλούνται να πληρώ-νουν υπέρμετρους και δυσβάστακτους τόκους. Για τη συζήτηση της υπόθεσης στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, μας ενημερώνει ο **Σταύρος Κατσούλης**, που μαζί με τον πρόεδρο εκπροσώπησαν τον ΔΣΠ, ο οποίος παρενέβη στη δίκη υπέρ

το πολύ ενδιαφέρον ζήτημα της πορείας των ελληνικών κομμάτων, από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, πορεία που πρέπει να γνωρίζουμε, αφού σε μεγάλο βαθμό καθόρισε και διαμόρφωσε την ελληνική κοινωνία. Όμως, η ζωή εκτείνεται και πέρα από τον μικρόκοσμό μας. Ο **Δημήτρης Σταθακόπουλος**, με τις αστείρευτες γνώσεις του, μας βοηθά για μια ακόμη φορά να κατανοήσουμε τι συμβαίνει στη γειτονιά μας και ποια η σημασία της καθεστωτικής αλλαγής στη Συρία και της προσέγγισης του νέου καθεστώτος με την Τουρκία. Δυστυχώς και σε αυτό το τεύχος δεν λείπουν οι απώλειες συναδέλφων. Δύο αγαπητοί σε όλους μας δικηγόροι, καθημερινοί σύντροφοι και συνομιλητές μας στους διαδρόμους και τις αίθουσες των δικαστηρίων, ο **Βαγγέλης Μπαταγιάννης** και ο **Παναγιώτης Κουγιτέας**, έφυγαν από κοντά μας, τόσο πρόωρα. Η συντακτική επιτροπή και όλος ο δικηγορικός κόσμος της πόλης εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στους δικούς τους ανθρώπους. Η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού μας εύχεται σε όλους Καλό Πάσχα και Καλή Ανάσταση.

Ηλίας Τζιτζικάκης

Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ / 164 / ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ISSN: 1108-7315
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ.: 210-4176.251
<http://www.dspeir.gr>
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΗΛΙΑΣ ΚΛΑΠΠΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
itzizikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΛΙΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ
apostev@gmail.com
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ
lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:
Αβραμίδης Γιάννης
Αλφειεροπούλου Μαρίνα
Αποστολίδου Λίλη
Βλάχος Μιχάλης
Βούτας Ιωάννης
Γαϊτανάρος Γρηγόρης
Γεωργούλια Ιωάννα
Θεοδωράτου Ιωάννα
Καρυδάς Κυριάκος
Λακούτσας Πέτρος
Μιχαλακάκος Θεόδωρος
Πιστικός Δημήτριος
Σαπουντζάκης Γιώργος
Σαρρής Θεόδωρος
Στυλιανού Αριάννα
Τσαγκάρη - Μπαϊζου Κική
Τσελέντης Διονύσης
Τσουρούλης Ευάγγελος
Φλωροπούλου - Μακρή Μαίρη

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται
*Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν προσωπικές απόψεις
*Επιτρέπεται η αναδημοσίευση κειμένου υπό
τον όρο να αναγραφεί η πηγή

Τυπογραφείο
Καραγιάννη

Νοταρά 92, Πειραιάς 185 35 | τηλ.: 210 4136 322 - 210 4170 479
e-mail: info@typokaragianni.gr | site: typokaragianni.gr

σελ. 4

σελ. 14

σελ. 15

σελ. 26

σελ. 41

Editorial: Η Δικαιοσύνη στο εδώλιο

σελ. 1

Φορολογική Δικαιοσύνη
Ένας αγώνας που συνεχίζεται

σελ. 4

Δικαιοσύνη τής Κατανόησης
ή της τιμωρίας;

σελ. 8

Η Τοκοφορία οφειλών ενταγμένων
στον νόμο Κασέλη

σελ. 12

Εγκαίνια σταθμού
Πρώτων Βοηθειών του Ε.Ε.Σ.
στο Ιατρείο του Δικαστικού
Μεγάρου Πειραιά

σελ. 14

Δυο χρόνια από την τραγωδία
των Τεμπών

σελ. 14

Ιστορική απόφαση του Εφετείου
Βρυξελλών δικαιώνει θύματα
της αποικιοκρατίας

σελ. 15

Σεμινάρια Διοικητικού
Δικαίου του ΔΣΠ

σελ. 19

Ο ΔΣΠ κοντά στους καθηγητές
και τους μαθητές - Κρατούμενους
των Σχολείων Κορυδαλλού
και Αυλώνας

σελ. 20

Συνέντευξη με μία ασκούμενη
Δικηγόρο

σελ. 21

Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης
Παραβατικότητας (ΤοΣΠΠΑ)

σελ. 23

3ο Σκακιστικό Τουρνουά ΔΣΠ

σελ. 26

Αναίσχυνη εξουσία
και Λαβωμένη Δικαιοσύνη

σελ. 28

Κοινωνική προσέγγιση
και θεσμικές αναζητήσεις ως προς
τα ελληνικά πολιτικά κόμματα
στη Μεταπολίτευση

σελ. 30

Πρόταση επί της εφαρμογής
του συστήματος καινοτομίας
στο δημόσιο τομέα και
στο Δικαστήριο κτλ.
Πρότασεις - Οφέλη

σελ. 34

Στιξεις - Εξουσίες, παραεξουσίες κτλ.

σελ. 36

Οι ΤουρκοΣυριακές - Κουρδικές
σχέσεις υπό το νέο καθεστώς

σελ. 41

Βιβλιοπαρουσιάσεις

σελ. 46

Στη μνήμη

σελ. 47

Ποιητική γωνιά

σελ. 48

Φορολογική Δικαιοσύνη Ένας αγώνας που συνεχίζεται

Του **Ηλία Ι. Κλάππα**
Προέδρου Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά

1. Ενώπιον της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας συζητήθηκαν στις 28/3/2025 οι αιτήσεις ακύρωσης κατά των διατάξεων του νέου Φορολογικού Νόμου 5073/2023, με τις οποίες επιβάλλεται τεκμαρτή φορολόγηση στα εισοδήματα των Δικηγόρων, των επιστημόνων και των λοιπών ελευθέρων επαγγελματιών.

Πρόκειται για έναν δικαστικό αγώνα που δίνεται, σε συνέχεια του συνδικαλιστικού, ενάντια σε ένα άδικο και αντισυνταγματικό φορολογικό

σύστημα, το οποίο παρότι έχει συγκριτικά μικρή οικονομική και φορολογική απόδοση για την Πολιτεία, οδηγεί σε κοινωνικό μετασχηματισμό και στην επαγγελματική εξόντωση των μικρομεσαίων δικηγόρων και ελευθέρων επαγγελματιών και τη συγκεντροποίηση της ύλης στους αντί-

στοιχους επαγγελματικούς τομείς.

2. Η μάχη κατά της τεκμαρτής φορολόγησης ξεκίνησε ήδη από τον Νοέμβριο 2023, όταν εισήλθε προς ψήφιση το σχετικό φορολογικό νομοσχέδιο που προέβλεπε τεκμαρτά εισοδήματα για τους ελεύθερους επαγγελματίες συνδέοντας αυθαίρετα και αδικαιολόγητα το φορολογητέο εισόδημά τους με τα εισοδήματα των μισθωτών. Και αυτό παρότι η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής είχε γνωμοδοτήσει ότι τίθενται σοβαρά θέματα αντισυνταγματικότητας των σχετικών διατάξεων και αντίθεσης με τη νομολογία της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και, ειδικότερα, με τις αποφάσεις 1880 και 1889/2019, με τις οποίες είχε κριθεί ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες διακρίνονται οικονομικά και φορολογικά από τους μισθωτούς και δεν πρέπει να υπάρχει σύγχυση μεταξύ των εισοδημάτων τους.

3. Η τεκμαρτή φορολόγηση είναι ένα μέτρο που καθιερώνει άδικο και ισοπεδωτική μέθοδο φορολόγησης με βάση πλασματικά εισοδήματα, δηλαδή εισοδήματα που δεν αποκτήθηκαν, και οδηγεί σε οικονομική ασφυξία μεγάλο μέρος των συναδέλφων και κυρίως των πλέον ευάλωτων, την ίδια στιγμή που θα έπρεπε η προσοχή της φορολογικής αρχής να προσανα-

τολιστείστη χρήση των σύγχρονων εργαλείων πάταξης της φοροδιαφυγής και ιδιαιτέρως στην πάταξη της μεγάλης φοροδιαφυγής και στον περιορισμό των φοροαπαλλαγών των μεγάλων εισοδημάτων. Η εξάρτηση δε των πλασματικών εισοδημάτων των ελευθέρων επαγγελματιών από τα εισοδήματα των μισθωτών, εντάσσεται σε μία λογική κοινωνικής διαίρεσης και οδηγεί δύο διαφορετικές κατηγορίες εργαζομένων σε αδικαιολόγητη αντιπαράθεση συμφερόντων.

Την ίδια ώρα τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών διαψεύδουν τους ισχυρισμούς για

μικρή φορολογική συνεισφορά στα δημόσια βάρη των αυτοαπασχολούμενων δικηγόρων. Είμαστε η μόνη κατηγορία ελευθέρων επαγγελματιών που προκαταβάλλει φόρο, ασφαλιστικές εισφορές και ΦΠΑ μέσω των γραμματίων προείσπραξης δικηγορικής αμοιβής. Είναι χαρακτηριστικό ότι για το έτος 2022 οι δικηγόροι προκαταβάλαμε μέσω των γραμματίων προείσπραξης ποσό 30.040.525 ευρώ για φόρο, ποσό 42.391.509 ευρώ για ασφαλιστικές εισφορές και ποσό 48.908.146 ευρώ για αναλογούντα ΦΠΑ.

4. Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, τόσο με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του όσο και με την ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου που συνεδρίασε σε απαρτία στις 24/11/2023 στον Πειραιϊκό Σύνδεσμο, εξέφρασε την έντονη αντίθεσή του στο σύστημα της τεκμαρτής φορολόγησης και ζήτησε την απόσυρση των σχετικών διατάξεων καθώς, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην απόφαση

της Γενικής Συνέλευσης, καθιερώνουν τεκμήριο ενοχής σε βάρος των δικηγόρων και των λοιπών ελεύθερων επαγγελματιών για φοροαποφυγή, εισάγουν σύστημα συλλογικής ευθύνης και επιβάλλουν αδιακρίτως ποινή υπό το πρόσχημα ύπαρξης περιπτώσεων φοροδιαφυγής, προσβάλλουν την αξιοπρέπεια μας, επιβάλλουν δυσβάστακτα οικονομικά βάρη για πλασματικά εισοδήματα και οδηγούν στον επαγγελματικό αφανισμό μεγάλο μέρος συναδέλφων.

5. Πράγματι, η Τεκμαρτή Φορολόγηση επιβλήθηκε νομοθετικά

- ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΕΧΕΙ ΠΡΟΗΓΗΘΕΙ καμία επίσημη οικονομοτεχνική μελέτη που να καταγράφει το τυχόν πρόβλημα και το όποιο δημοσιονομικό όφελος

- με εισαγωγή ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ ΠΟΥ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΑΜΑΧΗΤΑ Η έστω πολύ δυσχερώς ανατρέψιμα,

- με χρήση, ως βάσης των φορολογικών τεκμηρίων, του βασικού μισθού των μισθωτών και, μάλιστα, του μικτού μισθού συνυπολογιζόμενων επιπλέον δώρων και επιδομάτων, συγχέοντας για λόγους καθαρά πολιτικούς και επικοινωνιακούς, ΔΥΟ ΠΑΝΤΕΛΩΣ ΑΝΟΜΟΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ,

- με φορολογικά τεκμήρια που προσαυξάνονται παντελώς αυθαίρετα με μόνο κριτήριο τον χρόνο άσκησης του ελεύθερου επαγγέλματος

- με τεκμήρια τα οποία ΟΧΙ ΑΠΛΑ ΕΠΙΒΑΡΥΝΟΥΝ δυσανάλογα τον φορολογούμενο ελεύθερο επαγγελματία, αλλά, καθώς αφορούν τους πλέον οικονομικά ευάλωτους, ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ από τη δικηγορία και το ελεύθερο επάγγελμα σε μεγάλη μερίδα αυτών Η ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ.

Η φορολόγηση βάσει πλασματικών εισοδημάτων των δικηγόρων, των επιστημόνων και γενικότερα όσων ασκούν ελεύθερο επάγγελμα είναι φορολόγηση **αντίθετη στο Σύνταγμα, στην αρχή της ισότητας των πολιτών, στην αρχή της αναλογικότητας, στην αρχή της οικονομικής ελευθερίας και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας.**

6. Το δικηγορικό σώμα με αποφάσεις της Ολομέλειας και της Συντονιστικής, συντόνισε τη δράση του με τους λοιπούς επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς της χώρας και, μεταξύ άλλων, με τη ΓΣΕΒΕΕ, το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, το Εμπορικό Επιμελητήριο Αθηνών, τη Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας, την Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία κλπ.

7. Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά με αποφάσεις του Διοικητικού του Συμβουλίου πραγματοποίησε κινητοποιήσεις με τους λοιπούς Δικηγορικούς Συλλόγους ενάντια στο σύστημα της τεκμαρτής φορολόγησης, μεταξύ άλλων, και με συμβολικό αποκλεισμό του Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά.

Ταυτόχρονα δημιούργησε κοινό μέτωπο με τους άλλους επιστημονικούς φορείς και τα επιμελητήρια της πόλης ενάντια στα φορολογικά μέτρα και, μάλιστα, με πρωτοβουλία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά διοργανώθηκε κοινή συνέντευξη τύπου στα γραφεία του Συλλόγου μας την 21/11/2023 για ενημέρωση των πολιτών και για τη δημοσιοποίηση των θέσεων του δικηγορικού σώματος και των ελευθέρων επαγγελματιών σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο.

Στη κοινή συνέντευξη τύπου, πλέον του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, συμμετείχαν, εκπροσωπούμενοι από τους Προέδρους τους, ο Ιατρικός Σύλλογος Πειραιά, ο Οδοντιατρικός Σύλλογος Πειραιά, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά, το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Πειραιά, το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Πειραιά και ο Εμπορικός Σύλλογος Πειραιά. Σε αυτήν εκφράστηκε η αντίθεση στα άδικα και αντισυνταγματικά φορολογικά μέτρα και καταδικάστηκε η νομοθετική διάταξη που προβλέπει χρηματική επιβράβευση για τον καταγγέλλοντα φορολογική παράβαση, καθώς η προστασία της έννομης τάξης δεν μπορεί να συνδεθεί με χρηματική επιβράβευση. Πρόκειται για μία επικίνδυνη ρύθμιση που εισάγει νέα ήθη στο δημόσιο βίο και διαπαιδαγωγεί τους πολίτες με εντελώς λανθασμένο τρόπο.

8. Περαιτέρω, στην κατεύθυνση διεύρυνσης του μετώπου κατά του φορολογικού νομοσχεδίου, υπήρξε συνάντηση των Προέδρων του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και του Εργατικού Κέντρου Πειραιά στις 27/11/2023, στην οποία,

μεταξύ άλλων, καταδικάστηκε η κυβερνητική προσπάθεια, μέσω των διατάξεων του φορολογικού νομοσχεδίου, να φέρει αντιμέτωπους τους ελεύθερους επαγγελματίες με τους μισθωτούς και να στρέψει μία κοινωνική ομάδα ενάντια μίας άλλης. Ζητήθηκε δε να ληφθούν βασικά μέτρα οικονομικής ανακούφισης τόσο των μισθωτών όσο και των ελευθέρων επαγγελματιών.

9. Στο πλαίσιο των σχετικών αποφάσεων της Ολομέλειας, ασκήθηκαν από τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά και τους άλλους Δικηγορικούς Συλλόγους, αλλά και λοιπούς επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς, αιτήσεις ακύρωσης κατά της αριθμ. Α1055/ 2024 Απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ, η οποία αφορά στον καθορισμό της διαδικασίας αμφισβήτησης του ελάχιστου ετήσιου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα, του χρόνου διενέργειας του ελέγχου, καθώς και των ειδικότερων θεμάτων για την εφαρμογή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 28 Α του Ν. 4172/2013, της πρώτης διοικητικά πράξης εφαρμογής του φορολογικού νόμου (Ν.5073/2023).

Το διακύβευμα της δίκης που έγινε στο Συμβούλιο της Επικράτειας είναι η οικονομική δικαιοσύνη και η δίκαιη φορολόγηση σύμφωνα με την πραγματική, και όχι την πλασματική, φοροδοτική ικανότητα κάθε πολίτη, καθώς και η

ελεύθερη άσκηση επαγγέλματος χωρίς τέτοιους οικονομικούς περιορισμούς που την καθιστούν αδύνατη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΗ. Μεταξύ της συγγραφής του άρθρου και της έκδοσης του περιοδικού, ανακοινώθηκε, στις 05/05, η απόφαση του ΣτΕ, είκοσι (20) μόλις ημέρες μετά το κλείσιμο των φακέλων της υπόθεσης. Ωστόσο, παρά την απορριπτική απόφαση του ΣτΕ, το άρθρο διατηρεί την αξία του. Ο αγώνας για φορολογική δικαιοσύνη και κατάργηση της τεκμαρτής φορολόγησης συνεχίζεται.

10. Ωστόσο, ο αγώνας για φορολογική Δικαιοσύνη δεν περιορίζεται μόνο στον αγώνα ενάντια στην τεκμαρτή φορολόγηση.

Το υπερπλεόνασμα στα φορολογικά έσοδα που εμφάνισε ο Προϋπολογισμός το Α' τρίμηνο του 2023 με βάση το ενημερωτικό Δελτίο για την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομι-

κών, είναι φορολογικά δίκαιο να επιστρέψει σε αυτούς που υπέφεραν τη δεκαετή περίοδο των Μνημονίων, της οικονομικής κρίσης λόγω πανδημίας, της ενεργειακής κρίσης και της αλματώδους αύξησης των τιμών και του πληθωρισμού. Στην κατεύθυνση αυτή, η Πολιτεία δεν μπορεί να αγνοεί τη φορολογική και ασφαλιστική συμβολή των δικηγόρων στα δημόσια βάρη. Η φορολογική Δικαιοσύνη είναι στοιχείο Δημοκρατίας και θα πρέπει η Πολιτεία να στηρίξει

το δικηγορικό επάγγελμα και τους δικηγόρους που τόσο υπέφεραν κατά την περίοδο της κρίσης με την υπέρογκη αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, την καταβολή τέλους επιτηδεύματος, την εισφορά υπέρ ανέργων στον ΟΑΕΔ, την κατάργηση της υποχρεωτικής παράστασης στα συμβόλαια, την απορρύθμιση των δικηγορικών αμοιβών στον ιδιωτικό τομέα και την απαξίωση των αμοιβών των έμμισθων δικηγόρων.

Η Πολιτεία πρέπει να λάβει μέτρα στήριξης του επαγγέλματός μας και των δικηγόρων και συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, να προβεί σε

- καθιέρωση αφορολόγητου ορίου για τους Δικηγόρους και τους ελεύθερους επαγγελματίες,
- κατάργηση, άλλως μείωση του δικαστηριακού Φ.Π.Α.
- αύξηση του ορίου απαλλαγής από τον Φ.Π.Α. από τις 10.000 ευρώ που είναι σήμερα τουλάχιστον στις 25.000 ευρώ, η οποία αποτελεί τη μόνη μνημονιακή υποχρέωση που δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα. Μάλιστα, εξαιτίας της μη αύξησης του ορίου απαλλαγής από τον ΦΠΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε πρόσφατα προειδοποιητική επιστολή στην Ελλάδα για τη μη μεταφορά της σχετικής Οδηγίας (2020/285) στο εθνικό δίκαιο, αδράνεια που εκθέτει τη χώρα και σε κυρώσεις από την ΕΕ.
- επανεκτίμηση του ποσού αναφοράς των γραμματίων προείσπραξης
- κατάργηση εισφοράς ανεργίας 120 ευρώ υπέρ ΟΑΕΔ
- νομοθετική εισαγωγή 120 δόσεων για τις οφειλές ασφαλιστικών εισφορών
- επαναφορά της υποχρεωτικής παράστασης στα συμβόλαια αγοραπωλησίας ακινήτων και μεγάλων ενοχικών δικαιοπρασιών
- αύξηση των αμοιβών των εμμίσθων δικηγόρων του Δημοσίου.

Συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε για δίκαιο φορολογικό σύστημα που θα λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές συνθήκες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, τις ιδιαιτερότητες κάθε επαγγέλματος και θα έχει ως βάση τη συνταγματική αρχή συμμετοχής καθενός στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις πραγματικές δυνάμεις του και όχι σύμφωνα με τεκμαρτά και πλασματικά εισοδήματα.

Δικαιοσύνη τής Κατανόησης ή της τιμωρίας;

«Μου έμαθαν πως η δικαιοσύνη,
γένους θηλυκού,
ανέκαθεν είναι τυφλή
Αργότερα κατάλαβα
ότι ήταν και θεόκουφη
...έπειτα είδα ότι ήταν και παράλυτη..»

Δ. Πιστικός, «Δικαιοσύνη»

Του Γιάννη Πανούση

Ομότιμου καθηγητή Εγκληματολογίας

Κλήθηκα ως εγκληματολόγος κι όχι βέβαια ως ποινικολόγος να σχολιάσω –κυρίως επί της αρχής κι επί των αρχών– την ποινική φιλοσοφία των νομοθετικών πρωτοβουλιών του υπουργείου Δικαιοσύνης.

Μολονότι η διακήρυξη αναφέρεται στην πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας έχω την εντύπωση ότι ο υπερβάλλων ζήλος προστασίας των δυνάμει θυμάτων καταλήγει σε παράκαμψη/ καταστρατήγηση θεμελιωδών αξιών, όπως το τεκμήριο αθωότητας, η γενίκευση της προσωρινής κράτησης, ο εγκλεισμός των ανηλίκων σε ειδικά καταστήματα κράτησης κ.λπ.

Επειδή για τα δύο βασικά ενδιαφέροντα της Εγκληματολογίας, δηλαδή στην αντιμετώπιση της νεανικής εγκληματικότητας και της «γυναικοκτονίας» έχουν καταγραφεί πολλές και συχνά αντιφατικές απόψεις, θα περιοριστώ σε δύο προτάσεις και στο κείμενό μου θα επιχειρήσω να προβάλλω τις ποινικοεγκληματολογικές μου απόψεις ως προς τη φιλοσοφία νομοθέτησης.

Ως προς τους νέους πρέπει να ιδρυθούν «Μο-

νάδες Μέριμνας Νέων», θεσμός που θα υπάγεται στο υπουργείο κοινωνικής αλληλεγγύης [κι όχι στο στιγματιστικό υπουργείο δικαιοσύνης].

Ως προς την ενδοοικογενειακή/συζυγική βία και τις «γυναικοκτονίες» καλό θα ήταν να εξετασθούν μέτρα που δεν συνδέονται ευθέως με την αυστηροποίηση των ποινών, διότι καμία ποινή δεν αναστέλλει την απόφαση του δράστη σ' αυτές τις καταστάσεις.

Μ' αυτά και μ' αυτά προχωράω σε κάποιες θεωρητικές προσεγγίσεις:

1. Το ηθικοπλαστικό βάρος των [ποινικών] θεσμών πολλές φορές αμφισβητείται, καθώς άλλοι αναζητούν την κοινωνική συναίνεση μέσω της γενικής πρόληψης κι άλλοι την ασφάλεια μέσω της αυστηροποίησης των ειδικών κυρώσεων.

Σε κάθε περίπτωση η άμυνα του κοινωνικού συνόλου και του κάθε ανθρώπου ξεχωριστά απέναντι στο έγκλημα δεν εξαρτάται αποκλειστικά «από την Κυβέρνηση του νόμου», ούτε από την κατά βούληση και περίσταση επίκληση

των αξιών του Κράτους δικαίου.

Ο νόμος, ως δείκτης κοινωνικής αλληλεγγύης, δεν αποτελεί πάντοτε κάποιο θεσμικό «όπιο δικαίου κράτους», ιδίως εάν λειτουργεί σαν εργαλείο κοινωνικής μηχανικής.

Το λεγόμενο «μπλε μοντέλο» [blue model] απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και η προνοιακή δικαιοσύνη [welfare justice] στοχεύουν σε ορθές οριοθετήσεις των ελευθεριών / δικαιωμάτων με την ποινική παρέμβαση, μολονότι η στάθμιση της τάσης για φιλελευθεροποίηση με την τάση για υπερποινικοποίηση δεν είναι πάντοτε εύκολη υπόθεση.

Πάντως η ποινή δεν συνιστά ένα σχεδόν αυτοματοποιημένο πολιτικοκοινωνικό ανακλαστικό [reflex] στην αύξηση της εγκληματικότητας. Ούτε όμως να ξεχνάμε ότι αν ο νόμος «κατασκευάζει» εγκληματίες, τότε και οι εγκληματίες «δημιουργούν», με τα εγκλήματά τους, νέους νόμους κι ότι η συλλογική συνείδηση που φοβάται και ζητάει τιμωρητικότητα δεν είναι εξαρχής ψευδής και κατευθυνόμενη.

Η εργαλειοποίηση του ποινικού δικαίου πέσαν του αναγκαίου *malum per se* σε ένα αυθαίρετο *malum prohibitum* μπορεί να προκαλέσει ένα γενικευμένο «ενοχοποιητικό κλίμα» [climat culpabilisant], το οποίο βλάπτει ολόκληρη την κοινωνία.

Η ποινικοποίηση/αποποινικοποίηση, η εγκληματοποίηση/απεγκληματοποίηση και η φυλακοποίηση/αποφυλακοποίηση πρέπει να βρίσκονται σε [έστω εύθραυστη] ισορροπία σε ένα κράτος δικαίου που υπηρετεί και προστατεύει τα δικαιώματα όλων [αθώων κι ενόχων, δραστών και θυμάτων]. Στο πεδίο αυτό η λεγόμενη κρατική αυθεντία [authority] δεν έχει καμία θέση πέραν του [αυτονομιμοποιούμενου] δικαιώματος του τιμωρείν.

2. Δυστυχώς έχει δημιουργηθεί η εντύπωση ότι στη χώρα μας υπάρχει ένα Ποινικό δίκαιο των εγκληματιών κι ένα Ποινικό δίκαιο των θυμάτων.

Αν κάτι τέτοιο θεωρούμε ότι ισχύει τότε έρ-

χεται εκ των πραγμάτων σε σύγκρουση η επιστήμη της Εγκληματολογίας με τον κλάδο της Θυματολογίας, σύγκρουση που θα έχει πάντοτε δυσμενείς για όλους συνέπειες.

Το Ποινικό δίκαιο ως γνωστόν προσδιορίζει τα εγκλήματα [ως κακή επιλογή της ελευθερίας βούλησης του δράστη] και τις ποινές [ως «κακό» επιβαλλόμενο από την Πολιτεία, ως τιμωρία].

Το Ποινικό δίκαιο θέτει τα γενικά πλαίσια ποινών αφήνοντας στο δικαστή το περιθώριο της εξατομίκευσης, καθώς στην επιμέτρηση του τελικού ύψους λαμβάνονται υπόψη οι αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας κι εντέλει ο γνώμονας της προσωπικότητας του κατηγορούμενου.

Αν εξαιρέσει κάποιος τα «εγκλήματα χωρίς θύμα» [victimless crimes] [π.χ χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών], στα υπόλοιπα εγκλήματα η πράξη ή η παράλειψη του δράστη συνδέεται με βλάβη σε κάποιο θύμα ή σε περισσότερα θύματα.

Ο πλήττων και ο πάσχων συγκροτούν ένα «δίδυμο», που η εσωτερική του λειτουργία αλληλεπιδράσεων, θέτει πολλά ερμηνευτικά προβλήματα στον εγκληματολόγο, αλλά το οποίο δεν πρέπει να οδηγεί σε αντιπαράθεση τα δικαιώματα του ενός με τα δικαιώματα του άλλου. Δικονομικά αλλά κυρίως ανθρώπινα δικαιώματα έχουν άπαντες, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού και του status καθενός στο πλαίσιο της ποινικής δίκης.

Προφανώς η Πολιτεία οφείλει –για δικαιοπολιτικούς κι ευρύτερα κοινωνικοαξιακούς λόγους– να επιβάλλει τιμωρία στο δράστη, όμως η ποινή δεν εξαρτάται από τον πόνο του θύματος ή από την οργή της κοινής γνώμης [νόμος του Λιντς]. Η Δικαιοσύνη απονέμεται σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους Νόμους κι ο δικαστής εξετάζει όλα τα στοιχεία της υπόθεσης. Ακόμα κι αν επικρατήσει στην –κατά συνείδηση– απόφασή του η αρχή της επιείκειας, τούτο δεν σημαίνει ότι «αποδοκιμάζει το θύμα ή επιδοκιμάζει το δράστη».

Ο νόμος του «αντιπεπονθότος» [jus talionis], όπως άλλωστε και «οι παραδειγματικές ποινές», δεν αποτελούν πλέον μέρος του σύγχρονου νομικού πολιτισμού. Η δίκαιη αντιμετώπιση και του δράστη [ως μέτρον ποινής] και του θύματος [ως ηθική και νομική δικαίωση] προϋποθέτουν δικονομικές εγγυήσεις αλλά δεν πρέπει να υποκύπτουν σε θεωρητικές ή ιδεολογικές προσεγγίσεις. Η αναγκαιότητα δημιουργίας θεσμών πρόληψης, κοινωνικής πρόνοιας κι αρωγής και η ορθή/αποτελεσματική αντεγκληματική πολιτική συνιστούν κρίσιμους παράγοντες, οι οποίοι όμως δε πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε μονομερείς νομοθετικές επιλογές ποινικού χαρακτήρα. Ούτε η Εγκληματολογία [της κατανόησης], ούτε η Θυματολογία [της γενικευμένης θυματοποίησης] πρέπει ν' αντιμετωπίζονται από το νομοθέτη ως κοινωνικά κινήματα ή ως ηθικές παράμετροι της απονομής της δικαιοσύνης.

Στην ποινική δίκη δεν συνυπάρχουν δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα. Ένα είναι το κοινό διακύβευμα: μία δίκαιη δίκη [ουσιαστικά και δικονομικά], που ανάμεσα στα άλλα σημαίνει μία Δικαιοσύνη την οποία εμπιστεύονται οι πολίτες.

Η πρόληψη και η καταστολή συγκροτούν τις δύο όψεις μιας ευνομούμενης πολιτείας και κοινωνίας, όπου αν δεν υπάρχει ισορροπία αναλογικότητας/σκοπιμότητας/αναγκαιότητας και στις δύο όψεις το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης θα γέρνει επικίνδυνα και η κοινωνική λειτουργία θα κρέμεται σε μία κλωστή. Τάσσομαι κατά των «εικονικών ποινών» [Χρ. Μυλωνόπουλος, Καθημερινή Κυριακής 10/12/23], κατά του [ένθεν/κακείθεν] «εικονικού εγκληματία» και βέβαια κατά «της εικονικής εγκληματικής πραγματικότητας», την οποία δυστυχώς προβάλλουν και οι μεν και οι δε.

Η νομική ιδεολογία [juridical ideology] δεν πρέπει να ταυτίζεται με τη Raison d'Etat και το Κράτος να λειτουργεί μόνον ως έννομη τάξη κι όχι ως πολιτική κοινωνία.

Δεν βιώνουμε το «τέλος του ποινικού δικαίου», ούτε όμως υπερασπιζόμαστε άκριτα μια

κοινωνία αδικούμενων αγγέλων.

Η δημοκρατία εν κινήσει [democracy in action] πρέπει να συνδυάζεται με το δίκαιο εν κινήσει [law in action], αρκεί ν' αποφεύγουμε τους ηθικούς πανικούς, τις γενικεύσεις και τις [δια πράξεων ή παραλείψεων] υπερβολές.

3. Όπως όλοι γνωρίζουμε η Δικαιοσύνη είναι πρωτίστως ενέργεια αναλογίας κι όχι ισότητα, δεδομένου ότι ούτε όλες οι εκδικαζόμενες υποθέσεις [ανεξαρτήτως του ποινικού χαρακτηρισμού τους] είναι ίδιες, ούτε όλοι οι κατηγορούμενοι είναι «ίσοι» [διαφορετικές προσωπικότητες, διαφορετικά κίνητρα κλπ].

Γι' αυτό και η επιμέτρηση ή εξατομίκευση [άρθρο 79 ΠΚ] επιχειρεί να «παρέμβει» διορθωτικά στις προϋπάρχουσες του εγκλήματος ανισότητες κι ανομοιότητες.

Από την άλλη, μολονότι η πρόληψη και η καταστολή, που συνιστούν κοινωνικές και θεσμικές δράσεις, όπου η ισορροπία παίζει σημαντικό ρόλο, εναλλάσσονται στο νομοσχέδιο, τούτο δεν σημαίνει ότι η ιεράρχηση των εννόμων αγαθών και η δικαιοπολιτική λειτουργία της Πολιτείας απεμπολούνται στο όνομα της αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης της εγκληματικότητας.

4. Το υποσύστημα της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης [αστυνομία-δικαστήρια-καταστήματα κράτησης κλπ] από τη μία ακολουθεί την τάση ενοποίησης της ευρωπαϊκής ποινικής νομοθεσίας κι από την άλλη λαμβάνει σοβαρά υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ελληνικών παραδόσεων. Δεν είναι ωφέλιμο να κάνει η Ελλάδα copy paste νόμους εν γνώσει ότι οι ιστορικές καταβολές και η ιδιοσυγκρασία των Ελλήνων πολύ δύσκολα θα υπακούσουν. Σε κάθε περίπτωση όλοι οι σχετικοί θεσμοί πρέπει να έχουν ενιαία αντίληψη και πρακτική.

5. Η αντεγκληματική πολιτική δεν στηρίζεται μόνο στον Ποινικό κώδικα και στον κώδικα Ποινικής δικονομίας. Ξεκινάει από την ορθή νομοθετική πολιτική, συνοδεύεται από σύγχρονη κοινωνική πολιτική και καταλήγει σε επανενταξιακή σωφρονιστική πολιτική. Έχει δε τόσο προ-

ληπτικές, όσο και κατασταλτικές παραμέτρους. Σε κάθε περίπτωση η λήψη μέτρων, πέραν του περιορισμού της εγκληματοφοβίας, της θυματοφοβίας και γενικότερα της έλλειψης αισθήματος ασφάλειας των πολιτών, οφείλει να έχει ως βάση όλα τα αναγκαία ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία της γενικής εγκληματικότητας, αλλά και κάθε εγκληματικής μορφής ειδικά[-στατιστική, δυναμική, χαρακτηριστικά δράστη/θύματος/περιστάσεων]. Δυστυχώς στη χώρα μας το Ανεξάρτητο Ινστιτούτο Αντεγκληματικής πολιτικής, το οποίο έχουμε ζητήσει ορισμένοι εγκληματολόγοι εδώ και 30 χρόνια[!], δεν ιδρύθηκε ποτέ [μολονότι είχε κατά καιρούς ενταχθεί στα εκλογικά προγράμματα των κομμάτων], με αποτέλεσμα η πολιτική των ποινών [εκφοβιστική, παραδειγματική, ειδικοπροληπτική κλπ] να στηρίζεται σ' αριθμητικά στοιχεία της ΓΑΔΑ, δηλαδή στη Δήλη κι ούτε καν στη Δικαστικά διαπιστούμενη εγκληματικότητα. Δεδομένου δε ότι σε μία χώρα με υψηλή διαφθορά και ανομία ο σκοτεινός αριθμός εγκληματικότητας είναι πολύ μεγάλος, αντιλαμβανόμαστε άπαντες ότι τα ποινικά μέτρα τις περισσότερες φορές θεραπεύουν το στιγμιαίο επιφανόμενο κι όχι το διαρκές αιτιακό φαινόμενο.

6. Η οριζόντια λογική, χωρίς ασφαλιστικές δικλείδες για κάθε περίπτωση «παρέκκλισης», θα οδηγήσει σε άδικες κι άνισες αποφάσεις. Άλλωστε η αύξηση των ποινών για εγκλήματα με ιδιαίτερη κοινωνική απαξία και βλάβη [εμπρησμοί, ενδοοικογενειακή βία, τροχαία κλπ], αν αυτονομηθούν από την ιεράρχηση της ποινικής προστασίας των εννόμων αγαθών, είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσουν σε δικαστικές ακρότητες κι αντιφάσεις.

7. Η ποινή, «ως επιβαλλόμενο κακό» και η έκτισή της «ως θεσμική συνέπεια του κακού» [όχι όμως ως νέα ποινή] ακολουθείται πάντοτε από το κοινωνικό στίγμα, το οποίο αποτρέπει την όποια προσπάθεια επανένταξης των αποφυλακιζόμενων.

8. Ο υπερπληθυσμός και η κατάσταση των

ελληνικών καταστημάτων κράτησης δεν αφήνει αισιοδοξία για τη δυνατότητα «στέγασης» με ανθρώπινους όρους των μικροποινιτών, ενώ ο συμφυρμός θα λειτουργήσει εκμαυλιστικά.

9. Η κοινωφελής εργασία προϋποθέτει τη δραστηριοποίηση των επιμελητών κοινωνικής αρωγής, τον υπεύθυνο έλεγχο από τις υπηρεσίες που την προσφέρουν κι ένα θετικό κοινωνικό αποτέλεσμα, εκτός της αποφυγής του εγκλεισμού. Διαφορετικά θα μοιάζει μ' ένα «άδειο πουκάμισο».

10. Κρίσιμο θέμα δεν είναι μόνον ο χρόνος παραμονής στο κατάστημα κράτησης αλλά και όλοι οι υλικοί και ηθικοί όροι της κράτησης. Δεν αρκεί δικαιοπολιτικά η αύξηση των γενικών τιμωρητικών ορίων αν τ' ανθρώπινα όρια αντοχής ξεπερνιούνται [τουλάχιστον για τους μη επαγγελματίες εγκληματίες] κι αν η ζωή «μέσα» είναι κόλαση. Γ' αυτό παραμένει κρίσιμη κι επίκαιρη η πρόταση να θεσμοθετηθεί Ανεξάρτητη Επιτροπή Ειδικών, η οποία θα γνωμοδοτεί για τη χορήγηση όλων των προβλεπόμενων μέτρων [άδεια, εργασία, υπό όρους απόλυση κλπ].

11. Η ταχύτητα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης επιβάλλει την αναμόρφωση χώρων, τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, την αύξηση του διοικητικού προσωπικού και τη διαρκή επιμόρφωση των δικαστών [χωρίς παραβίαση των δικαιωμάτων των κατηγορούμενων].

12. Οι προτάσεις του υπουργού Δικαιοσύνης στοχεύουν στην πάταξη της Ατιμωρησίας, αλλά δεν είναι –από τη φύση τους– ικανές για να συμβάλλουν στην πάταξη της Ανομίας [όλα επιτρέπονται, όλα συμψηφίζονται, όλα συγχωρούνται], που αποτελούν την κύρια πολιτισμική αιτία ικανού μέρους της παραβατικότητας/εγκληματικότητας στη Μεταπολίτευση.

Σε κάθε περίπτωση ο υπουργός πρέπει να λάβει υπόψη του όλες τις παρατηρήσεις και τις ενστάσεις και να προβεί στις κατάλληλες βελτιώσεις, ώστε ο νόμος να καταστεί εφαρμόσιμος και αποτελεσματικός.

Η ΤΟΚΟΦΟΡΙΑ ΟΦΕΙΛΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΚΑΤΣΕΛΗ

Συζήτηση ενώπιον της Πολιτικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου

Του Σταύρου Κατσούλη
Δικηγόρου Πειραιά

Την 27-2-2025 συζητήθηκε ενώπιον της Πολιτικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, κατόπιν παραπομπής κατ' άρθρο 20 Α.Κ.Πολ.Δ. ύστερα από σχετικό προδικαστικό ερώτημα, υπόθεση κατά την οποία τέθηκε το ζήτημα του τρόπου υπολογισμού του εκτοκισμού των δόσεων όσων υπερχρεωμένων νοικοκυριών έχουν υπαχθεί στο Νόμο Κατσελή. Στη δίκη αυτή άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των δανειοληπτών οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Ιωαννίνων και άλλων πόλεων, ενώ υπέρ των Τραπεζών άσκησε πρόσθετη παρέμβαση σχεδόν το σύνολο των Τραπεζικών ιδρυμάτων και funds της χώρας.

Ειδικότερα το τεθέν προδικαστικό ερώτημα αφορούσε στον υπολογισμό του επιτοκίου των μηνιαίων δόσεων για τη διάσωση της κύριας κατοικίας στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 3869/10 και, σε καταφατική περίπτωση, α) αν το επιτόκιο, που θεσπίζεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του Ν. 3869/2010 πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης, επί του συνόλου του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να υπολογίζονται οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής, κατά κεφάλαιο και τόκους, ή β) το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται επί εκάστης των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα εξόφλησής της, στην τελευταία δε περίπτωση, αν το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται για όλο το χρόνο από την έναρξη της ρύθμισης έως την εξόφληση κάθε δόσης ή μόνο

από τον ορισθέντα με τη ρύθμιση μήνα καταβολής κάθε δόσης έως την εξόφληση.

Η ερμηνεία υπέρ της μίας ή της άλλης άποψης κατά περίπτωση μπορεί να οδηγήσει σε πολύ μεγάλες διαφοροποιήσεις στα τελικά ποσά που θα κληθούν να καταβάλουν οι υπαχθέντες δανειολήπτες. Ενδεικτικό είναι το ακόλουθο παράδειγμα: Έστω ότι το ποσό για την διάσωση της κύριας κατοικίας ορίστηκε σε **100.000 ευρώ**, το οποίο πρέπει να καταβληθεί σε χρονικό διάστημα **240** μηνών, και το μέσο επιτόκιο ανέρχεται σε **5%**.

α) στην περίπτωση που το επιτόκιο υπολογίζεται επί εκάστης των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα εξόφλησής της, η μηνιαία έντοκη δόση ανέρχεται σε **437,49 ευρώ** και το **συνολικό καταβλητέο ποσό σε 104.997 ευρώ**.

β) στην περίπτωση που το επιτόκιο υπολογίζεται με προσαρμογή του ετήσιου επιτοκίου επί εκάστης μηνιαίας δόσης, τότε το ετήσιο επιτόκιο του 5% διαιρείται με το 12 (αριθμός μηνών ανά έτος) $5/12 = 0,41$ και η μηνιαία δόση ανέρχεται σε **418,36 ευρώ** και το **συνολικό καταβλητέο ποσό σε 104.408 ευρώ**.

γ) στην περίπτωση που το επιτόκιο, υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης, επί του συνόλου του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής με τοκοχρεωλυτικές δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής, κατά κεφάλαιο και τόκους, το ύψος της δόσης ανέρχεται σε 661,00 ευρώ και το συνολικό κατα-

βλητέο ποσό σε 158.640 ευρώ.

Επί των τεθέντων νομικών ζητημάτων η επιχειρηματολογία των Δικηγορικών Συλλόγων, συνοπτικά, τέθηκε ως ακολούθως:

-Πρόκειται περί διαπλαστικής δικαστικής απόφασης

Το Δικαστήριο που κρίνει την αίτηση του άρθρου 4 παρ.1 του Ν. 3869/2010 εκδίδει ΔΙΑΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ και διαπλάθει εκ νέου τις δανειακές αρχικές συμβάσεις που συνήψε ο οφειλέτης με τους πιστωτές του, ορίζοντας εκ νέου το συνολικά καταβλητέο από τον οφειλέτη ποσό, τον αριθμό των δόσεων αυτού, καθώς επίσης και τις λοιπές προϋποθέσεις (τόκος, εξαίρεση ή ρευστοποίηση υπέγγυων ή όχι περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, συνέπειες μη τήρησης ρύθμισης κλπ.), με τις οποίες θα γίνει η αποπληρωμή των απαιτήσεων από τον οφειλέτη. Με την επέμβαση αυτή του Δικαστηρίου γίνεται εξ υπαρχής ρύθμιση των οφειλών που έχουν ενταχθεί και πληρούν τις κατά νόμο προϋποθέσεις και επέρχεται η απαλλαγή του οφειλέτη από τα υπόλοιπα των απαιτήσεων.

-Καταργείται κάθε προηγούμενη συναφθείσα σύμβαση

Με τη γενομένη διάπλαση παύει σαφώς τόσο η ισχύς της συναφθείσας με τον οποιοδήποτε πιστωτή σύμβασης, αλλά όσο και των αρχικά συμφωνηθέντων όρων εκπλήρωσης των δανειακών υποχρεώσεων προς τον πιστωτή. Ο τρόπος εκτοκισμού της προκύπτουσας στο πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 9 του Ν. 3869/2010 μηνιαίας δόσης δεν μπορεί, επομένως, να συμπίπτει με αυτόν που εφαρμόζεται σε περίπτωση χορήγησης από πιστωτικό ίδρυμα δανειακού προϊόντος και εξυπηρέτησης της υποχρέωσης βάσει της συναφθείσας σύμβασης.

-Τεχνολογική Ερμηνεία-Επιχείρημα από την αιτιολογική έκθεση του σχετικού νόμου περί επανένταξης των πολιτών Η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών αποβλέπει στη δυνατότητα μίας δεύτερης ευκαιρίας στο υπερχρεωμένο φυσικό πρόσωπο για ένα νέο οικονομικό ξεκίνημα, χωρίς τα ανυπέρβλητα βάρη του παρελθόντος, με εκ

νέου ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή, με τη δυνατότητα απαλλαγής από υποχρεώσεις που έχει αναλάβει, εφόσον για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα εξαντλήσει τις δυνατότητες ικανοποίησης των πιστωτών του. Ως εκ τούτου, γνώμονας για την τελική κρίση του επιληφθέντος Δικαστηρίου είναι η ρύθμιση των χρεών με τον ορθότερο και επωφελέστερο για αμφότερες τις αντίδικες πλευρές τρόπο και όχι η εξόντωση (οικονομική και ηθικοκοινωνική) του υπερχρεωθέντος οφειλέτη.

Κρίσιμο στοιχείο της βούλησης του νομοθέτη για το ζήτημα υπολογισμού του επιτοκίου αποτελεί πρωτίστως το γεγονός ότι ο ίδιος έχει διαλάβει στο οικείο νομοθέτημα ρυθμίσεις, οι οποίες οδηγούν στην κρίση περί του ανεπίτρεπτου του ορισμού μηνιαίων καταβολών που ξεπερνούν την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη. Η βούληση αυτή θεμελιώνεται στην λογική αρχή ότι ο νομοθέτης ρυθμίζοντας τις οφειλές του υπερχρεωμένου οφειλέτη κατά τρόπο διαφορετικό σε σχέση με τα τραπεζικώς ισχύοντα, επιδιώκει τον απαγκλωβισμό του οφειλέτη και όχι την, δια μέσου του νομοθετήματος, εκ νέου απομύζηση και εξόντωσή του, που θα οδηγήσει εξ υπαρχής τον υπερχρεωμένο οφειλέτη σε αδυναμία να εξοφλήσει τις με βάση την δικαστική απόφαση ορισθείσες δόσεις, καθιστώντας κατ' ουσίαν τη διαδικασία αυτή κενή περιεχομένου.

Με τις οικείες ρυθμίσεις, προφανώς, ο νομοθέτης θέλησε να ενισχύσει το ρόλο του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου, το οποίο εδράζεται και στις σχετικές Συνταγματικές Αρχές, και να μην εγκαταλείψει τα υπερχρεωθέντα νοικοκυριά.

Η μοναδική ερμηνευτική διέξοδος που δεν αναιρεί το σκοπό του νόμου είναι η μη περαιτέρω επιβάρυνση των υπερχρεωμένων οφειλετών.

Κλείνοντας θα ήθελα να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη απόφαση αναμένεται με μεγάλο νομικό, επιστημονικό και κοινωνικό ενδιαφέρον.

Έχει υπολογιστεί ότι επηρεάζει περισσότερες από 200.000 περιπτώσεις υπαχθέντων δανειοληπτών. Ακτίδα φωτός για όλους η επί της έδρας αγόρευση της Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, η οποία φάνηκε να δέχεται σε μεγάλο βαθμό την επιχειρηματολογία των Δικηγορικών Συλλόγων.

Εγκαίνια σταθμού Πρώτων Βοηθειών του Ε.Ε.Σ. στο Ιατρείο του Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά.

Εγκαινιάστηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2024 από τον Πρόεδρο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού - Hellenic Red Cross- Αντώνη Αυγερινό ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Ε.Ε.Σ. στο Ιατρείο του Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά. Στην τελετή παρευρέθηκαν ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Πέλοπας Λάσκος, η Πρόεδρος της Τριμελούς Διεύθυνσης του Εφετείου Πειραιά, Πρόεδρος Εφετών Φεβρωνία Τσερκέζογλου, ο Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Πρωτοδικείου Πειραιά, Εφέτης Γεώργιος Ξυνόπουλος, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά Ηλίας Κλάμπας και μέλη της Διοίκησης των Δικαστηρίων και του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά.

Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια του Σταθμού Πρώτων Βοηθειών του Ε.Ε.Σ. στο Ιατρείο του Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά.

Δυο χρόνια από την τραγωδία των Τεμπών

Απόφαση ΔΣΠ για καθολική αποχή των Δικηγόρων Πειραιά στις 28.2.2025

Η Τραγωδία των Τεμπών έχει συγκλονίσει την ελληνική κοινωνία και δεν μπορεί να αφήσει κανέναν πολίτη αδιάφορο. Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, μαζί με πολλούς Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας, έχει υποβάλει παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας, ζητώντας πλήρη διερεύνηση της ποινικής ευθύνης όλων των υπαιτίων συμπεριλαμβανομένων και όσων είχαν ιδιαίτερη υποχρέωση για τη λήψη μέτρων τα οποία θα απέτρεπαν το τραγικό δυστύχημα και, ωστόσο, παρέλειψαν να τα λάβουν. Σε λίγες ημέρες κλείνουν δύο χρόνια και παραμένει επίκαιρη η απαίτηση για πλήρη διελεύκανση του εγκλήματος των Τεμπών και απόδοση ευθυνών σε κάθε υπαίτιο για την τραγωδία αυτή, όσο ψηλά και αν βρίσκεται. Η Δικαιοσύνη οφείλει να πράξει το καθήκον της, ανεπηρέαστη από κάθε είδους, άμεσες ή έμμεσες, παρεμβάσεις στο έργο της, από όπου και αν προέρχονται, καταδεικνύοντας την ανεξαρτησία της έναντι κάθε είδους άλλης εξουσίας. Η κριτική στη λειτουργία της είναι θεμιτή και πρέπει να γίνεται σε μία δημοκρατική πολιτεία αρκεί να στηρίζεται σε στοιχεία και τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Η στοχοποίηση δικαστικών λειτουργών και προσωπικές επιθέσεις πάσης φύσεως είναι απόλυτα καταδικαστέες. Η τραγωδία των Τεμπών δεν πρέπει να ξεχαστεί. Το οφείλουμε, ως συλλειτουργοί της, στην Δικαιοσύνη, βασικό πυλώνα της Δημοκρατίας και του Κράτους Δικαίου.

28.2.25 ημέρα μνήμης

Στο πλαίσιο αυτό, το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, κατά την έκτακτη συνεδρίασή του της 17ης Φεβρουαρίου 2025, συντασσόμενο με την από 16/02/2025 απόφαση που έλαβε η Συντονιστική Επιτροπή της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας, ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ομόφωνα την καθολική αποχή των μελών του από όλες τις δίκες την Παρασκευή, 28 Φεβρουαρίου 2025, ημέρα μνήμης, οπότε συμπληρώνονται δύο χρόνια από την τραγωδία των Τεμπών.

Ιστορική απόφαση του Εφετείου Βρυξελλών δικαιώνει θύματα της αποικιοκρατίας

Του **Νικολάου Θ Κωνσταντινίδη**
Δρ.Ν. Δικηγόρου - Νομικού Συμβούλου Ο.Λ.Π. Α.Ε.

Α. Το ιστορικό της πολιτικής Δίκης.

Κατά τη διάρκεια του αποικισμού στο πρώην Βελγικό Κονγκό, χιλιάδες παιδιά που γεννήθηκαν από έναν λευκό πατέρα και μια μαύρη μητέρα από το Κονγκό, αφαιρέθηκαν από τις οικογένειές τους και τοποθετήθηκαν αναγκαστικά σε ορφανοτροφεία. Πέντε (5) γυναίκες «μικτής φυλής» (métis) προσήγαγαν το Βελγικό Κράτος στα Δικαστήρια για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας για την απαγωγή και την αναγκαστική τοποθέτησή τους σε καθολικά Ιδρύματα. Το 2021, σε πρώτο βαθμό, η αγωγή τους απορρίφθηκε, αφού κρίθηκε ότι τα εκτιθέμενα στην αγωγή πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Το Εφετείο Βρυξελλών (1ο Πολιτικό Τμήμα), όμως, με την απόφαση 8210/2014 της 2-12-2024, αναγνώρισε ότι οι ενάγουσες είχαν αφαιρεθεί από τη μητέρα τους, χωρίς τη συγκατάθεσή της, πριν την ηλικία των επτά χρόνων και κλείστηκαν σε Καθολικό Ιδρυμα, όπου έτυχαν ιδιαίτερα κακής μεταχείρισης (1948-1960). Αυτές οι απαγωγές ανταποκρίνονταν στην πολιτική του Βελγικού Κράτους (αρχικά, με τα διατάγμα-

τα του Λεοπόλδου Β, Βασιλιά του Βελγίου, το 1890 και το 1892 και στη συνέχεια από το έτος 1952, ηπιότερα) για αναζήτηση και συστηματική αρπαγή παιδιών που γεννήθηκαν από μαύρη μητέρα και λευκό πατέρα, τα οποία μεγάλωνε η μητέρα τους στο πρώην Βελγικό Κονγκό, καθαρά, λόγω της καταγωγής τους.

Το Εφετείο Βρυξελλών έκρινε ότι η απαγωγή τους ήταν μια απάνθρωπη πράξη δίωξης που συνιστά έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, όπως αυτές αναγνωρίζονται από το Καταστατικό του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης, έγκλημα, το οποίο δεν υπόκειται σε παραγραφή και καταδί-

κασε το Βελγικό Κράτος σε αποζημίωσή τους.

Επομένως, πρόκειται για μία ιστορική δικαστική απόφαση, πρωτοφανή, χωρίς προηγούμενο, στην Ευρώπη, αφού το Βελγικό δευτεροβάθμιο Δικαστήριο αναγνωρίζοντας τις παραβιάσεις που διέπραξε το Βελγικό Κράτος κατά τη διάρκεια του αποικισμού στο Κονγκό έκανε ένα σημαντικό βήμα για τη γενικότερη δικαστική αναγνώριση όλων των εγκλημάτων της αποικιοκρατίας, υπογραμμίζοντας, ταυτόχρονα, τη σημασία της αποκατάστασης των μεγάλων αδικιών και των εγκλημάτων του παρελθόντος.

Β. Τα κύρια νομικά ζητήματα.

Ως προς το ζήτημα της εφαρμογής των κανόνων περί δίωξης των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, που αναγνωρίζονται από το Καταστατικό του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης και την ομόφωνη απόφαση με αρ. 95 της ΓΣ του Ο.Η.Ε. της 11-12-1946, όπως ζήτησαν οι δικηγόροι των εναγουσών πέντε (5) γυναικών – απαχθέντων παιδιών, το Εφετείο Βρυξελλών δέχθηκε ότι τυγχάνουν εφαρμογής στην συγκεκριμένη Δίκη, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το έγκλημα διεπράχθη εν καιρώ ειρήνης και βέβαια, όχι στο πλαίσιο του Β Παγκοσμίου Πολέμου.

Επίσης, διαχώρισε την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης, από την έννοια των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, η οποία έχει μία παγκόσμια αξία « a une valeur universelle », εγκλήματα, για τα οποία, εξάλλου, βάσει του άρθρου 6 περ. c του Καταστατικού του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης, του άρθρου 7 της Ε.Σ.Δ.Α. και του άρθρου 15 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, είναι αρμόδιο το ίδιο. Εκρίνε, συναφώς, ότι δεν είναι αναγκαία η σύνδεση των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας με τα εγκλήματα κατά της ειρήνης ή του πολέμου. Το Εφετείο

Βρυξελλών επικαλέσθηκε, προς τούτο και την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων Kolk et Kislyvi c. Estonie της 7-6-2006.

Το Εφετείο Βρυξελλών, επίσης, απέρριψε την αίτηση του Βελγικού δημοσίου για υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Συνταγματικό Δικαστήριο της Χώρας, με ερώτημα σχετικό με την αμνηστία για ποινικά αδικήματα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνεται στην απόφαση είναι τέσσερις (4) οι νομικές βάσεις για την καταδίκη του Βελγικού Δημοσίου :

1. Το άρθρο 7 της Ε.Σ.Δ.Α. περί επιβολής ποινής άνευ νόμου:

«1. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία τη στιγμή της δι-άπραξής της δεν αποτελούσε αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Ούτε και επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη η οποία θα επιβαλλόταν κατά τη στιγμή της διάπραξης του αδικήματος.

2. Το παρόν άρθρο δεν αποσκοπεί να επηρεάσει τη Δίκη και την τιμωρία προσώπων που είναι ένοχοι για πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες τη στιγμή της διάπραξής τους, ήταν εγκληματικές σύμφωνα με τις γενικές αρχές δικαίου που αναγνωρίζονται από τα πολιτισμένα έθνη.

2. Το άρθρο 15 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα:

«1. Κανείς δεν καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες δεν ήταν αξιόποινες κατά το εσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο τη στιγμή της διάπραξης τους. Επίσης δεν επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη που προβλεπόταν κατά τη χρονική στιγμή της διάπραξης του ποινικού αδικήματος. Εάν, μετά τη διάπραξη του ο νόμος προβλέπει την επιβολή ελαφρύτερης ποινής, ο δράστης επωφελείται από αυτήν.

2. Τίποτα στο παρόν άρθρο δεν εμποδίζει τη

διεξαγωγή Δίκης και την καταδίκη οποιουδήποτε προσώπου λόγω πράξεων ή παραλείψεων, οι οποίες, κατά το χρόνο της τέλεσής τους ήταν εγκληματικές σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που αναγνωρίζονται από τη διεθνή κοινωνία. »

3. Το άρθρο 6 του Καταστατικού του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης, σχετικά με την έννοια του Εγκλήματος κατά της Ανθρωπότητας (le Crime contre l' Humanité):

«γ) Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας: δηλαδή, η δολοφονία, η εξόντωση, η υποδούλωση, η εκτόπιση και κάθε άλλη απάνθρωπη πράξη που διαπράττεται κατά οποιουδήποτε άμαχου πληθυσμού, πριν ή κατά τη διάρκεια του πολέμου, ή διώξεις για πολιτικούς, φυλετικούς ή θρησκευτικούς ή θρησκευτικούς λόγους, όταν τέτοιες πράξεις ή διώξεις, ανεξάρτητα εάν συνιστούν ή δεν συνιστούν παραβίαση του εσωτερικού δικαίου της Κράτους στην οποία έλαβαν χώρα, έχουν διαπραχθεί ως αποτέλεσμα ή σε σχέση με οποιοδήποτε έγκλημα, το οποίο υπάρχει στη Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου.

Οι ηγέτες, οι οργανωτές, οι υποκινητές ή οι συνεργοί που συμμετείχαν στην ανάπτυξη ή την εκτέλεση ενός συντονισμένου σχεδίου ή συνωμοσίας για τη διάπραξη οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που ορίζονται παραπάνω είναι υπεύθυνοι για όλες τις πράξεις που διαπράττονται από όλα τα πρόσωπα κατά την εκτέλεση αυτού του σχεδίου ».

4. Βελγικοί Νόμοι (Νόμος της 10-2-1999, Νόμος της 5-8-2003 και το άρθρο 136 του Βελγικού Ποινικού Κώδικα) για την εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου («relative aux violations graves du droit international humanitaire ») στο εσωτερικό Βελγικό Δίκαιο και οι οποίοι αναγνωρίζουν (χωρίς, πάντως, αναδρομική ισχύ) την ισχύ των κανόνων Δικαίου του Καταστατικού του Δικαστηρίου

της Νυρεμβέργης.

Ως προς το ζήτημα της παραγραφής το Εφετείο Βρυξελλών έκρινε ότι, όχι μόνο είναι απαράγραφτη η αξίωση (imprescriptibilité de l'action publique) για την ποινική δίωξη του εγκλήματος κατά της Ανθρωπότητας, αλλά ότι, κατά συνέπεια, είναι απαράγραπτο και το σχετικό δικαίωμα της πολιτικής αγωγής (de l' action civile), όπως εν προκειμένω.

Πρέπει να σημειωθεί, πάντως, ότι το Εφετείο Βρυξελλών δικαίωσε τις ενάγουσες (για ηθική βλάβη, με το ποσό των 50.000 ευρώ, έντοκα) μόνο, για το χρονικό διάστημα πριν από την Ανεξαρτησία του Κονγκό, απορρίπτοντας σχετικές απαιτήσεις τους για το χρονικό διάστημα μετά την Ανεξαρτησία.

Γ. Η βάρβαρη αποικιοκρατία στο Κονγκό.

Ο Λεοπόλδος Β (Léopold II), Βασιλιάς του Βελγίου από το 1865 έως το 1909 χρησιμοποίη-

ησε θηριώδεις μεθόδους εκμετάλλευσης απέναντι στους ιθαγενείς εργάτες του Κονγκό που ξεπέρασαν κάθε όριο βαναυσότητας. Χιλιάδες ιθαγενείς εργάτες του Κονγκό, καθημερινά εκτελούνταν ή ακρωτηριάζονταν με διαταγή του ίδιου του Λεοπόλδου με την δικαιολογία ότι δεν ήταν αρκετά παραγωγικοί στη δουλειά τους. Τα εγκλήματα της Βέλγικης αποικιοκρατίας όμως δεν τελείωσαν στην περίοδο πριν την ανεξαρτησία του Κονγκό.

Την 17 Ιανουαρίου 1961, ο Πατρίς Λουμούμπα (Patrice Lumumba, 1925-1961), πρώτος δημοκρατικά εκλεγμένος πρωθυπουργός της Λ.Δ. του Κονγκό, βασανίζεται και εκτελείται στην επαρχία Κατάνγκα. Αυτουργοί ήταν αντίπαλες τοπικές φατρίες, οι οποίες συνεργάστηκαν με τη δυτικές μυστικές υπηρεσίες και Βέλγους μισθοφόρους. Ο Πατρίς Λουμούμπα, έκτοτε, έγινε εθνικός ήρωας του Κονγκό και σύμβολο του αντιαποικιοκρατικού αφρικανικού αγώνα.

Δ. Η διαχρονική σημασία της απόφασης.

Κατά συνέπεια, περιποιεί μεγάλη τιμή στο Εφετείο Βρυξελλών, το γεγονός ότι είχε την γενναιότητα να καταδικάσει το Βελγικό Κράτος αναγνωρίζοντας τις εγκληματικές ευθύνες του στο συγκεκριμένο ζήτημα, το οποίο ανάγεται στην αποικιακή εποχή.

Οι έννομες συνέπειες αυτής της πρωτοποριακής και ιδιαίτερα σημαντικής δικαστικής απόφασης αφορά όχι μόνο τις απαιτήσεις για αποζημίωση των άμεσα ενδιαφερόμενων, αλλά και την συνεπαγόμενη αυξημένη ευαισθητοποίηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως και τον συνακόλουθο βαθύτερο προβληματισμό για το αποικιακό παρελθόν της Χώρας.

«Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία».

Η ρήση του Α. Κάλβου ισχύει, όχι μόνο για τους αγωνιζόμενους υπέρ των αδυνάτων Δικηγόρους, αλλά, πολύ περισσότερο, για εκείνους τους Δικαστές, οι οποίοι καλούνται σε ιστορικές στιγμές, να αποφασίσουν, αφουγκραζόμενοι την Ιστορία, θαρραλέα, αντικειμενικά και προπαντός δίκαια, αρνούμενοι να προσκυνήσουν τους ισχυρούς της κάθε εξουσίας, απονέμοντας, τελικά, Δικαιοσύνη και εκπροσωπώντας, ενίοτε, τη Νέμεση.

Στην Ελλάδα, κορυφαία λαμπρά παραδείγματα, υπήρξαν, αναμφίβολα, τόσο οι αλύγιστοι Δικαστές Τερτσέτης και Πολυζωίδης στη Δίκη του Κολοκοτρώνη, όσο και ο εθνικός Δικαστής Ντεγιάννης στην Δίκη των πρωταγωνιστών της Χούντας.

Στο εξωτερικό αντίστοιχο ρόλο έπαιξε η Δίκη της Νυρεμβέργης για τα εγκλήματα των Ναζί στο Β Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι πολύ σημαντικό στον 21ο αιώνα να εφαρμόζονται απαρέγκλιτα οι Αρχές της Δίκης της Νυρεμβέργης, όπως και οι αντίστοιχες του Καταστατικού Χάρτη του Ο.Η.Ε., σ' έναν κόσμο που και πάλι βρίσκεται μπροστά στη δίνη ευρύτερων πολεμικών αναμετρήσεων.

Όπως υποστήριζε πάντα με πάθος και ο Βίκτωρ Ουγκώ, η Δικαιοσύνη και η Ελευθερία είναι υπέρτατες και αδιαπραγμάτευτες αξίες, επίκαιρες και αναγκαίες, ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΟΥ ΔΣΠ

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά προς τον σκοπό ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ και ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ για επίκαιρα νομικά ζητήματα στο πεδίο του Διοικητικού Δικαίου και της Διοικητικής Δικονομίας προχώρησε στη διοργάνωση κύκλου σεμιναρίων για τους Δικηγόρους και Ασκούμενους Δικηγόρους για το διάστημα από 20 Μαρτίου 2025 έως 28 Μαΐου 2025

Το πρώτο Σεμινάριο πραγματοποιήθηκε με εισηγητή τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας κ. Μιχαήλ Πικραμένο με θέμα «Δικονομικά ζητήματα στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και ερμηνευτικές προσεγγίσεις». Μετά την εισήγηση αναπτύχθηκε ένας γόνιμος και χρήσιμος διάλογος με τον Πρόεδρο του ΣΤΕ και με συμμετοχή τόσο των δικαστών και δικηγόρων που κατέκλυσαν την αίθουσα εκδηλώσεων του ΔΣΠ, όσο και με τη συμμετοχή, μέσω γραπτών ερωτήσεων, των εκατοντάδων συναδέλφων από όλη την Ελλάδα που παρακολούθησαν την εκδήλωση διαδικτυακά.

Κύρια θέση στην εισήγηση και στον διάλογο είχε η εφαρμογή του νόμου 3900/2010 για την επιτάχυνση της διοικητικής δίκης, τα προβλήματα που γεννώνται για τους δικηγόρους και τους διαδίκους σε σχέση με το παραδεκτό των αιτήσεων αναίρεσης ενώπιον του ΣΤΕ, τα θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή του νόμου με αναφορά στη σχετική πρόσφατη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το ζήτημα των υπέρμετρων καθυστερήσεων στην έκδοση αποφάσεων.

Το δεύτερο Σεμινάριο συνεχίστηκε με τις εξαι-

ρετικές εισηγήσεις της Πρωτοδίκη Δ.Δ. Πειραιά κας Βασιλικής Στάικου με θέμα τη “Φορολογική Προσφυγή” και του Πρωτοδίκη Δ.Δ. Πειραιά κ.Νίκου Ζαμπούκα με θέμα “Οι αλλαγές στη διάρθρωση της φορολογικής διοίκησης και οι νέες διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας περι αρμοδιότητας”.

Στο τρίτο Σεμινάριο ο εισηγητής Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας κ. Χρήστος Ντουχάνης ανέπτυξε διεξοδικά το θέμα “Οι περιβαλλοντικές και πολεοδομικές διαφορές στην ακυρωτική διαδικασία”. Μετά την πολύ σημαντική εισήγηση, ακολούθησε γόνιμος και ζωντανός διάλογος για θέματα περιβαλλοντικά και πολεοδομικά της αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Το τέταρτο Σεμινάριο συνεχίστηκε με τις εξαιρετικές εισηγήσεις της δικηγόρου Πειραιά κας Αγγελικής Χαροκόπου με θέμα “Αιτιολογία Διοικητικής Πράξης - Διακριτική Ευχέρεια Διοίκησης” και του δικηγόρου Πειραιά κ. Παναγιώτη Πετρόπουλου και θέμα “Ακυρωτικές διαφορές και διοικητικές διαφορές ουσίας”, οι οποίοι έχουν και την επισημονική επιμέλεια του Κύκλου των Σεμιναρίων.

Με εξαιρετικό ενδιαφέρον αναμένονται και τα υπόλοιπα Σεμινάρια

Ο ΔΣΠ κοντά στους καθηγητές και τους μαθητές - Κρατουμένους των Σχολείων Κορυδαλλού και Αυλώνα

καν. Οι διευθύντριες των σχολείων κ. Καλλιόπη Ορφανάκη (Κορυδαλλού) και κ. Αναστασία Πέππα (Αυλώνα), οι οποίες, παρά τις τεράστιες δυσκολίες, επιτελούν ένα αξιοθαύμαστο έργο επιμόρφωσης και προσπάθειας κοινωνικής επανένταξης των κρατουμένων, ενημέρωσαν τον ΔΣΠ για τη λειτουργία των σχολικών δομών και για τα μεγάλα προβλήματα και τις σοβαρότατες ελλείψεις που αντιμετωπίζουν, κυρίως σε αίθουσες και υλικοτεχνικές υποδομές.

Στο επόμενο τεύχος του περιοδικού θα υπάρξει αναλυτικότερη ενημέρωση για την κατάσταση που επικρατεί στην εν γένει εκπαίδευση των κρατουμένων, καθώς και στις προσπάθειες και τις πρωτοβουλίες του ΔΣΠ για το ζήτημα αυτό, ενώ θα φιλοξενήσουμε και συνέντευξη της κ. Αναστασίας Πέππα.

Για μια ακόμη χρονιά ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά στάθηκε αρωγός στους καθηγητές και τους μαθητές των σχολείων του Σωφρονιστικού Καταστήματος Ι (ανδρών) Κορυδαλλού, καθώς και του Ειδικού Σωφρονιστικού Καταστήματος Νέων Αυλώνα, παραδίδοντας τα είδη πρώτης ανάγκης που συγκέντρωσαν οι δικηγόροι Πειραιά.

Αντιπροσωπεία του Συλλόγου, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο Ηλία Κλάππα, τον σύμβουλο ΔΣ Ηλία Τζιτζικάκη, τη σύμβουλο ΔΣ Ισμήνη Ζώρζου και τη δικηγόρο Πειραιά Ιωάννα Θεοδωράτου, επισκέφθηκε τα σχολεία και παρέδωσε τα είδη που συγκεντρώθη-

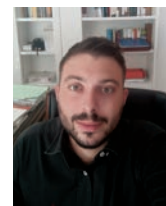

Ε. Α. Ν. ΔΙ. Π.

Συνέντευξη με μία ασκούμενη Δικηγόρο

Τη συνέντευξη έλαβε ο **Στέφανος Απέργης**
Δικηγόρος Πειραιά, τ. Αντιπρόεδρος της ΕΑΝΔΙΠ

Επιμέλεια κειμένου **Παναγιώτης Σταματογιάννης**
Δικηγόρος Πειραιά, Πρόεδρος ΕΑΝΔΙΠ

Ο λόγος στον συνάδελφο!
Ασκούμενη Δικηγόρος

ΕΡ. 1: Είσαι ασκούμενη ή νέα Δικηγόρος;

ΑΠ. 1: Είμαι ασκούμενη Δικηγόρος και έχω ολοκληρώσει το μεγαλύτερο μέρος της άσκησης..

ΕΡ. 2: Από πότε εργάζεσαι;

ΑΠ. 2: Ξεκίνησα να δουλεύω 4 μήνες πριν πάρω το πτυχίο μου.

ΕΡ. 3: Κατά τη διάρκεια της άσκησης σου αυτό που βίωσες και συνεχίζεις να βιώνεις, ανταποκρίνεται στις προσδοκίες σου ως φοιτήτρια;

ΑΠ. 3: Θα σου πω κάτι που είναι κοινώς γνωστό. Στη σχολή λαμβάνουμε μόνο ακαδημαϊκή γνώση, η οποία φυσικά θα μας φανεί χρήσιμη, αλλά δυστυχώς είναι μόνο αυτό. Δε γνωρίζουμε πώς λειτουργεί ο κόσμος της δικηγορίας, τί μπορεί να μας ζητήσει ο εργοδότης μας, δε γνωρίζουμε πώς να γράψουμε ένα δικόγραφο. Οπότε είναι σα να μπαίνεις ξαφνικά σε πολύ βαθιά νερά.

ΕΡ. 4: Τι σε εξέπληξε ευχάριστα που δεν το περίμενες και τι σε απογοήτευσε που το περίμενες διαφορετικά;

ΑΠ. 4: Σχετικά με αυτό που με εξέπληξε θετικά: Άκουγα πολλούς συναδέλφους που το μόνο που

κάνουν στην άσκηση τους είναι γραμματειακή υποστήριξη, να βγάζουν φωτοτυπίες να σκανάρουν, κλπ, τα οποία καμία σχέση δεν έχουν με τη δικηγορία και σίγουρα δεν περιμένεις αυτά όταν βγαίνεις από τη Νομική. Αυτός ήταν και ο φόβος μου πριν ξεκινήσω την άσκηση, ανησυχώντας ότι ολοκληρώνοντας αυτή, δε θα είχα τα απαραίτητα προσόντα ως νέα Δικηγόρος. Στη δική μου περίπτωση αυτό διήρκεσε μόνον το πρώτο εξάμηνο. Μετά άρχισα να αναλαμβάνω και άλλες αρμοδιότητες. Θεωρώ απαράδεκτη την τακτική των Δικηγόρων – εργοδοτών να μεταχειρίζονται τους ασκούμενους ως γραμματειακή υποστήριξη.

Σχετικά με αυτό που με απογοήτευσε: Είναι τόσα πολλά που αγχώνομαι στο να πρέπει να επιλέξω μόνο ένα. Ας το αφήσουμε αυτό καλύτερα.

ΕΡ. 5: Από το 1 μέχρι το 10, πόση αυτοπεποίθηση θα έλεγες ότι έχεις επαγγελματικά;

ΑΠ. 5: Μόνο και μόνο επειδή έχω υπερκεράσει το χρονικό όριο που διαρκεί η άσκηση, διότι εργάζομαι από φοιτήτρια, ότι αυτή τη στιγμή είμαι σε ένα επίπεδο 6 – 7. Αν είχα εργαστεί μόνο το 18μηνο, θα ήμουν μάλλον σε ένα επίπεδο 4 – 5.

ΕΡ. 6: Δικηγορία και προσωπικός χρόνος... τι συμβαίνει;

ΑΠ. 6: Εδώ γελάμε.. Και εδώ μάλλον ανήκω στις καλές περιπτώσεις. Ακούω για άλλους ασκούμε-

νους που δουλεύουν μέχρι τις 9 το βράδυ. Αυτό βέβαια είναι κάτι που το περιμένεις. Άλλωστε αυτό που ρωτάνε όλοι στις συνεντεύξεις είναι «τι ωράριο περιμένεις;» Αντιλαμβάνομαι ότι ως Δικηγόρος δεν μπορώ να αναμένω αντιμετώπιση δημοσίου υπαλλήλου, από την άλλη όμως το να φεύγει κανείς κάθε μέρα στις 8-9-10 το βράδυ είναι τραγικό. Δεν έχεις καμία όρεξη να βγεις ή να κάνεις οτιδήποτε. Μέχρι να ξελαμπικάρει το μυαλό σου από τη δουλειά, έχεις πέσει για ύπνο και μετά ξεκινάει η επόμενη ίδια ημέρα. Επίσης δεν καταλαβαίνω την εμμονή με το αυστηρό ωράριο. Να πρέπει δηλαδή να είσαι πάντα στις 9 το πρωί στο γραφείο. Γιατί να μην μπορεί να έρθει κάποιος στις 10 και να κάτσει μία ώρα παραπάνω, εάν το επιτρέπουν οι δουλειές φυσικά; Κάποιος άνθρωπος μπορεί να είναι πιο παραγωγικός σε διαφορετικές ώρες της ημέρας.

ΕΡ. 7: Ποια αξιολογείς την αντιμετώπιση που λαμβάνεις Δικαστές, δικαστικούς υπαλλήλους και υπαλλήλων διαφόρων υπηρεσιών;

ΑΠ. 7: Θεωρώ ότι είναι τραγική η κατάσταση. Αυτό είναι σίγουρα κάτι που δεν το περίμενα όταν ξεκίνησα. Έχει τύχει να κλάψω από το *bulling* που αισθάνθηκα ότι δεχόμουν από συγκεκριμένους δικαστικούς υπαλλήλους. Ωστόσο, με τον καιρό κατάφερα να αποφεύγω πιθανές διενέξεις όντας χαμογελαστή. Όταν δουν ότι είσαι ασκούμενος και δεν ξέρεις τι σου γίνεται, θα σου μιλήσουν εύκολα άσχημα. Δεν υπάρχει η διάθεση να σε βοηθήσουν. Υπάρχουν βέβαια και οι εξαιρέσεις.

ΕΡ. 8: Πώς είναι η αντιμετώπιση που λαμβάνεις από συναδέλφους;

ΑΠ. 8: Χαίρομαι με τους νέους συναδέλφους κυρίως, οι οποίοι φαίνεται να αφουγκράζονται τους ασκούμενους. Οι μεγαλύτεροι Δικηγόροι έχουν συνήθως μία πιο υποτιμητική συμπεριφορά απέναντί μας. Μάλλον έχουν περάσει τα

χρόνια και έχουν ξεχάσει ότι κάποτε ήταν στη θέση μας.

ΕΡ. 9: Πάμε στο μέλλον με τα βέλη όμως που έχεις μαζέψει τη φαρέτρα σου από τον χρόνο της άσκησης σου. Σε ενδιαφέρει η δικηγορία μελλοντικά, σε ποια μορφή της ή στοχεύσεις σε κάτι τελείως διαφορετικό;

ΑΠ. 9: Γενικά περνάω πάρα πολλές διακυμάνσεις, όπως, νομίζω, θα περάσουν όλοι. Η δικηγορία είναι μία δύσκολη δουλειά από τη φύση της και την κάνουν πιο δύσκολη οι σημερινές συνθήκες. Παρατηρώ ότι δε μου αρέσει η δικαστηριακή Δικηγορία, δε με εμπνέει το κλίμα στα Δικαστήρια, ίσως δε μου ταιριάζει εμένα. Αισθάνομαι λίγο ότι πρέπει να πατήσεις επί πτωμάτων για να πας μπροστά. Θα με ενδιέφερε περισσότερο η συμβουλευτική. Άλλωστε, αν θες να ψάξεις, υπάρχουν λύσεις και πέραν των Δικαστηρίων. Εννοείται πως σκέφτομαι έντονα το εξωτερικό, διότι είμαι πάρα πολύ απογοητευμένη από το καθεστώς του τι επικρατεί οικονομικά.

ΕΡ. 10: Κλείνοντας, θα αναστρέψουμε για λίγο ρόλους και, ενώ μέχρι τώρα απαντάς, τώρα θέλω να ρωτήσεις εσύ. Τι ερώτηση θα ήθελες να κάνεις εσύ σε έναν έμπειρο Δικηγόρο;

ΑΠ. 10: Θα σου πω αυτό που μου ήρθε πρώτο γιατί είναι αυτό που με απασχολεί διαρκώς. Η ερώτηση είναι «πού πέφτει το βάρος;» Αντιλαμβάνομαι ότι ένας Δικηγόρος που έχει χρόνια στην πλάτη του έχει να συγκεράσει τα πάντα, χρόνο, αργότερα θα έχει να σκεφτεί οικογένεια, θα έχει να σκεφτεί «τί θέλω να κάνω πραγματικά;», «θέλω να ασχοληθώ με ένα πολύ συγκεκριμένο αντικείμενο και, αν δε το βρίσκω, να πάω σε κάτι άλλο, πειράζει;», θα κάνω εκπτώσεις στα θέλω μου;». Επομένως, θα ήθελα να ρωτήσω έναν έμπειρο Δικηγόρο «Πού βρήκε τη δική του χρυσή τομή σε όλα αυτά;».

Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας (ΤοΣΠΠΑ)

Της Έλλης Π. Αβραμίδου
Υπ. Δ.Ν. - Δικηγόρου Πειραιά -
Μέλους ΤοΣΠΠΑ Πειραιά

Το Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΤοΣΠΠΑ) αποτελεί θεσμό που συστήνεται σε δήμους και κοινότητες με πληθυσμό άνω των 3.000 κατοίκων, με στόχο την πρόληψη της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο. Η σύστασή του προβλέπεται από το άρθρο 16 του νόμου 2713/1999, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο 3387/2005¹, και γίνεται με απόφαση του Δημάρχου κατόπιν πρότασης του Δημοτικού Συμβουλίου. Το συμβούλιο αποτελείται από ειδικούς επιστήμονες, λειτουργούς και εκπροσώπους κοινωνικών φορέων, οι οποίοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους αμισθί. Στα καθήκοντά του περιλαμβάνονται η κατάρτιση προγραμμάτων πρόληψης, η παροχή γνωμοδοτήσεων σε τοπικές αρχές, η συνεργασία με αντίστοιχα συμβούλια άλλων περιοχών και η διοργάνωση

δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών.

Στον Δήμο Πειραιά το ΤοΣΠΠΑ αποτελεί έναν σημαντικό θεσμό για την ενίσχυση της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής. Ιδρύθηκε στις 15 Απριλίου 2020, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, και λειτουργεί ως συμβουλευτικό, ενημερωτικό και γνωμοδοτικό όργανο που συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας αποκεντρωμένης αντιπαραβατικής πολιτικής, προσαρμοσμένης στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας². Η σύστασή του πραγματοποιήθηκε υπό την καθοδήγηση του Εργαστηρίου Αστικής Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, έπειτα από εισήγηση της Διεύθυνσης Δημοτικής Αστυνομίας, και εντάχθηκε στο ευρωπαϊκό έργο “BeSecure-FeelSecure” (BSFS)³, το οποίο είχε στόχο τη συ-

1. Άρθρο 16 Ν. 2713/1999: «1. Σε κάθε δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων συνιστάται Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ.). Σε περιοχές με ιδιαίτερες ανάγκες είναι δυνατόν να συνιστώνται τέτοια συμβούλια και ανά δημοτικό διαμέρισμα. Τα γενικότερα θέματα που αφορούν τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία των Συμβουλίων και τη συνεργασία τους με τις αρμόδιες αρχές και φορείς, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ενώ η σύσταση και λειτουργία του κάθε Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, ύστερα από πρόταση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.

2. Το ανωτέρω Συμβούλιο αποτελείται από επιστήμονες και λειτουργούς που διαμένουν στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας και διαθέτουν ειδικές γνώσεις στον τομέα της εγκληματικότητας, όπως δικηγόρους, εγκληματολόγους, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, αστυνομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς και ιατρούς, καθώς και εκπροσώπους παραγωγικών τάξεων και κοινωνικών φορέων. Τα μέλη του Συμβουλίου ορίζονται για τρία (3) χρόνια και η θέση τους είναι τιμητική και άμισθη.

3. Έργο του ως άνω Συμβουλίου είναι η κατάρτιση προγράμματος πρόληψής της εγκληματικότητας στη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια αρμοδιότητάς του, η διατύπωση γνώμης επί σχετικών ερωτημάτων του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας ή των τοπικών κοινωνικών και επιστημονικών φορέων, η συνεργασία με τα αντίστοιχα Συμβούλια όμορων Δήμων ή Κοινοτήτων, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και άλλων συναφών εκδηλώσεων για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η συνεχής, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής επικοινωνίας, ενημέρωση των κατοίκων, καθώς και η εκδήλωση κάθε άλλης σχετικής δραστηριότητας».

Επίσημη ιστοσελίδα του ΤοΣΠΠΑ Δήμου Πειραιά: piraeus.gov.gr/topiko-symvouliao-prolhps-shs-paravatikohtas/
Βλ. σχετικά την επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος www.bsfs-piraeus.eu/. Το έργο αυτό έχει ολοκληρωθεί.

νεργασία τοπικών φορέων και την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη βελτίωση της αστικής ασφάλειας⁴.

Το ΤοΣΠΠΑ Πειραιά επικεντρώνεται στην πρόληψη του εγκλήματος, στη μείωση του αισθήματος φόβου των πολιτών και στον περιορισμό των συνθηκών που ευνοούν παραβατικές συμπεριφορές. Στις δράσεις του περιλαμβάνονται η καταγραφή και μελέτη της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο, η κατάρτιση προγραμμάτων πρόληψης, καθώς και η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και ενημερωτικών εκδηλώσεων. Επιπλέον, το ΤοΣΠΠΑ συντονίζει πρωτοβουλίες κοινωνικών φορέων για την πρόληψη και τον περιορισμό της εγκληματικότητας στην πόλη. Σημαντική είναι και η αξιοποίηση της ψηφιακής πλατφόρμας CURiM⁵, η οποία διευκολύνει τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων για την παραβατικότητα, παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες στις τοπικές αρχές και ενισχύοντας την αποτελε-

σματικότητα των παρεμβάσεων. Η επιτυχία του εγχειρήματος βασίζεται στην ενεργή συμμετοχή των πολιτών και τη συνεργασία με τοπικούς φορείς, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας κουλτούρας πρόληψης και στην ενίσχυση της αστικής ασφάλειας.

Οι δράσεις του ΤοΣΠΠΑ Πειραιά⁶ καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που εστιάζουν στην πρόληψη της παραβατικότητας και την ενίσχυση της ασφάλειας στην πόλη. Από την επίσκεψη και την υποστήριξη αστέγων πολιτών, σε συνεργασία με τη Δημοτική Αστυνομία και την ΚΟΔΕΠ (28/05/2021), μέχρι τη συμμετοχή στις «Ημέρες Θάλασσας» για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την αστική ασφάλεια (05/06/2021), οι δράσεις του ΤοΣΠΠΑ έχουν στόχο τη δημιουργία ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος για όλους. Σημαντική είναι και η ίδρυση και λειτουργία της Μονάδας Ενημέρωσης Θυμάτων Εγκληματικότητας⁷ (25/05/2021). Επι-

4. Το έργο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος "Urban Innovative Actions (UIA)" της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εφαρμόστηκε στον Δήμο Πειραιά. Στόχος του ήταν να συνδυάσει τεχνολογικές λύσεις, με συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και ενίσχυση των τοπικών θεσμών για τη βελτίωση της δημόσιας ασφάλειας. Για το πρόγραμμα αυτό βλ. αναλυτικά: www.uia-initiative.eu/en.

Στο πλαίσιο της συνέχισης και της επέκτασης των στρατηγικών και εργαλείων του BSFS, δημιουργήθηκε το ευρωπαϊκό έργο "CITISENSE". Εμπνευσμένο από την επιτυχημένη εφαρμογή του BSFS στον Πειραιά, το CITISENSE στοχεύει στη συνεργασία με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, εφαρμόζοντας καινοτόμες πρακτικές και ενισχύοντας την αστική ασφάλεια μέσω της συμμετοχής των πολιτών και της ενδυνάμωσης της ασφάλειας των δημόσιων χώρων. Το έργο αυτό αποτελεί φυσική επέκταση και ανάπτυξη των αρχών του BSFS σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Βλ. σχετικά: piraeus.gov.gr/citisenese/, urbact.eu/networks/citisenese.

5. Η Συνεργατική Πλατφόρμα Διαχείρισης Αστικών Κινδύνων (CURiM) είναι ένα ψηφιακό καινοτόμο εργαλείο που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου BeSecure-FeelSecure (BSFS) και εφαρμόστηκε στον Δήμο Πειραιά, με στόχο τη βελτίωση της αστικής ασφάλειας. Τα κύρια χαρακτηριστικά της CURiM περιλαμβάνουν την καταγραφή περιστατικών εγκληματικότητας, τη δημιουργία χαρτών εγκληματικότητας (crime mapping), την ανάλυση δεδομένων από διάφορες πηγές (αστυνομία, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνικοί φορείς), καθώς και την υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων μέσω αλγορίθμων πρόβλεψης και τεχνητής νοημοσύνης. Επιπλέον, επιτρέπει την ενημέρωση και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε θέματα ασφάλειας. Βλ. σχετικά: www.bsfs-piraeus.eu/el/news-el/curim-app-i-asfaleia-einai-tora-kai-sto-cheri-sou/.

6. Αναλυτικά για τις δράσεις του ΤοΣΠΠΑ Πειραιά, βλ. www.facebook.com/profile.php?id=100070564299002

7. Η Μ.Ε.Θ.Ε του Δήμου Πειραιά ιδρύθηκε υπό την επιστημονική διεύθυνση του Εργαστηρίου Αστακής Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος BeSecure-FeelSecure (BSFS), με σκοπό την παροχή υποστήριξης σε θύματα κάθε τύπου εγκλήματος. Βλ. σχετικά piraeus.gov.gr/2021/11/25/idrysh-leitourgia-monadas-enhmerwshs-thymatwn-egklhmatikothtas-tou-dhmou-peiraia/

πλέον, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των νέων πολιτών για θέματα που αφορούν την ασφάλεια και την πρόληψη της παραβατικότητας, δημιουργήθηκε ψηφιακό αντίγραφο της πόλης του Πειραιά στο παιχνίδι “Minecraft” (10/12/2021)⁸ και διοργανώθηκε ένα διαδικτυακό παιχνίδι το οποίο διεξήχθη παράλληλα σε πραγματικό και σε ψηφιακό περιβάλλον. Το ΤοΣΠΠΑ επίσης συμμετείχε σε διεθνή συνέδρια όπως το 9ο Συνέδριο Security Project “Empowering Security Transformation”⁹ και το συνέδριο «Ασφάλεια, Δημοκρατία και Πόλεις 2021» στη Νίκαια της Γαλλίας¹⁰, καθώς και σε εκπαιδευτικά σεμινάρια, όπως το διαδικτυακό σεμινάριο για την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση καταστηματαρχών στον Πειραιά (17/01/2022)¹¹. Ανάμεσα στις τελευταίες δράσεις του, ξεχωρίζουν η ανάπλαση οκτώ παιδικών χαρών στην Ε΄ Δημοτική Κοινότητα Πειραιά και η δημόσια συζήτηση στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά (30/01/2025), με θέμα τη συμμετοχή των πολιτών στην αστική ασφάλεια, την ανταλλαγή γνώσεων, τη χρήση τεχνολογιών για την πρόληψη της εγκληματικότητας και τη διαμόρφωση ασφαλέστερων πόλεων.

Η δημιουργία ασφαλέστερων και πιο ευημερούντων πόλεων απαιτεί τη συνεργασία των τοπικών φορέων, την ενεργή συμμετοχή των πολιτών και την αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων. Το ΤοΣΠΠΑ Πειραιά, μέσω των δράσεών του, ενισχύει την κοινωνική συνοχή και την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Η δέσμευσή του στην πρόληψη, την ενημέρωση και την εκπαίδευση, προσφέρει ένα αξιόπιστο

πλαίσιο για την ενίσχυση της αστικής ασφάλειας και της κοινωνικής συνοχής. Με τη συνεργασία ευρωπαϊκών και τοπικών οργανισμών και την αξιοποίηση καινοτόμων εργαλείων, όπως η ψηφιακή πλατφόρμα CURiM, ο Πειραιάς προχωρά προς ένα μέλλον όπου η ασφάλεια αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας των πολιτών.

Η σύσταση και η ενίσχυση θεσμών όπως το ΤοΣΠΠΑ, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων και τη συνεργασία μετα-

ξύ τοπικών και ευρωπαϊκών-διεθνών φορέων, αναδεικνύει μια νέα προσέγγιση στην αστική ασφάλεια. Η πρόληψη του εγκλήματος δεν περιορίζεται πλέον μόνο σε κατασταλτικά μέτρα, αλλά διευρύνεται μέσα από τη δημιουργία βιώσιμων και συμμετοχικών πόλεων, όπου οι πολίτες αισθάνονται ενεργό μέρος της λύσης. Η συνέχιση αυτών των δράσεων και η προσαρμογή τους στις ανάγκες της κάθε περιοχής αποτελούν κλειδί για ένα ασφαλέστερο και ποιοτικότερο αστικό περιβάλλον.

8. Βλ. σχετικά piraeus.gov.gr/2022/01/05/me-megalh-epitychia-pragmatopoihthike-diagwnismos-paichnidi-minecraft-ston-peiraia/

9. Βλ. αναλυτικά την επίσημη ιστοσελίδα του συνεδρίου securityproject.gr/9o-security-project-2022/

10. Βλ. επίσημη ιστοσελίδα του συνεδρίου efus.eu/efusconference2021/ και ιστοσελίδα του δήμου Πειραιά piraeus.gov.gr/2021/10/29/o-dhmos-peiraia-sto-ethsio-diethnes-synedrio-asfaleia-dhmokratia-kai-poleis-2021-sth-nikaia-ths-gallias/

11. piraeus.gov.gr/2022/01/21/besecure-feelsecure-bsfs-diadiktyako-seminario-se-emporous-tou-peiraia-me-themathn-astekh-asfaleia/

3ο Σκακιστικό Τουρνουά ΔΣΠ

Του **Στέλιου Φαζάκη**
Σύμβουλου - Ταμιά ΔΣΠ

Πριν από 3 χρόνια πολλοί αναρωτήθηκαν πώς συνδέεται ο Δικηγορικός Σύλλογος με την διοργάνωση ενός σκακιστικού τουρνουά.

Μετά τη πολύ επιτυχημένη διοργάνωση και του 3ου σκακιστικού τουρνουά, τολμούμε να πούμε όχι μόνο ότι αυτό το ερώτημα έχει απαντηθεί με επάρκεια, αλλά ότι το σκακιστικό τουρνουά έχει γίνει θεσμός!

Το σκάκι, ως γνωστόν μεταξύ άλλων, απαιτεί καλή γνώση των κανόνων, χάραξη στρατηγικής, συγκέντρω-

συμμετέχοντες διέθεταν διεθνή κατάταξη στην σκακιστική κοινότητα, αλλά πολλοί ήταν οι απλοί εραστές του σκακιού που βρήκαν πολύ καλή ευκαιρία να μοιραστούν την αγάπη τους για το άθλημα με άλλους συναδέλφους. Εξάλλου όπως ανέφεραν αρκετοί από τους συμμετέχοντες στο τουρνουά δεν έπαιζαν σκάκι ως παιδιά, αλλά το ξεκίνησαν πρόσφατα ανακαλύπτοντας την αξία και το ενδιαφέρον του παιχνιδιού.

Για 3η χρονιά, αρωγός στην διοργάνωση του τουρ-

ση, τακτική, προσαρμοστικότητα στον τρόπο που «παίζει» ο αντίπαλος, δημιουργικότητα και ενίοτε την ανάληψη λελογισμένων ρίσκων. Δηλαδή την συνταγή για την επιτυχημένη διαχείριση των υποθέσεων που ανατίθενται σε έναν δικηγόρο.

Για αυτούς του λόγους το σκάκι αποτελεί μια πολύ αγαπητή και δημοφιλή ασχολία μεταξύ δικηγόρων. Η συμμετοχή δικηγόρων από όλη την Ελλάδα (για πρώτη φορά φέτος), το επιβεβαιώνει πανηγυρικά Αρκετοί

νουά ήταν η Ελληνική Σκακιστική Ομοσπονδία, η οποία διέθεσε τον απαραίτητο εξοπλισμό (σκακιέρες, πιόνια, ρολόγια), ενώ το τουρνουά και αυτή την φορά, τέθηκε υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Την ευθύνη για την ορθή τήρηση των κανόνων, την διαμόρφωση της κατάταξης και τις κληρώσεις των συμμετεχόντων είχαν οι Διεθνείς Διαιτητές Γιάννης Λίτσας (Αρχιδιαιτητής) και Λίνα Αλεξάκη, με βοηθούς τον Γουλιέλμο Νομικό και τον Θεόδωρο Τράπαλη, τους οποί-

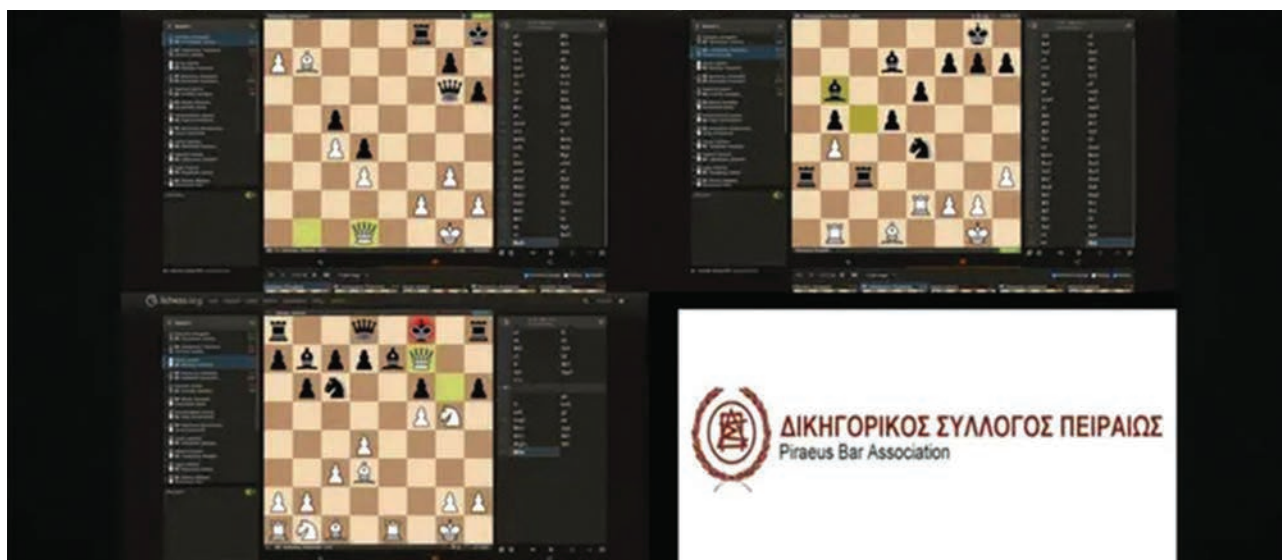
ους ευχαριστούμε για την αρτιότητα διενέργεια των αγώνων.

Για πρώτη φορά φέτος η διοργάνωση συμπεριλάμβανε εκτός από τους Δικηγόρους και τους συνταξιούχους Δικηγόρους Πειραιά, όλους τους Δικηγόρους της Ελλάδας, με σχετική πρόσκληση που απευθύνθηκε σε όλους τους Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων. Με χαρά διαπιστώσαμε ότι συμμετείχαν συνάδελφοι μεταξύ άλλων από τα Χανιά, τη Λάρισα, την Καλαμάτα και αλλού, εκτός από τους δικηγόρους Πειραιά και Αθήνας. Από τον ΔΣΠ προβλέφθηκε η δυνατότητα κάλυψης της διαμονής περιορισμένου αριθμού συναδέλφων από την υπόλοιπη Ελλάδα σε ξενοδοχείο του Πειραιά, για την διευκόλυνσή τους. Το κτίριο – κόσμημα του Δικηγορικού Συλλόγου διαμορφώθηκε κατάλληλα για να φιλοξενήσει αυτή την πολύ ωραία διοργάνωση. Νικητής της διοργάνωσης αναδείχθηκε ο συνάδελφος του ΔΣΑ Σταμάτης Ντεβές, στην δεύτερη θέση ο συμβολαιογράφος Χρήστος Γκορίτσας και στην τρίτη θέση ο δικηγόρος ΔΣΑ Αναστάσιος Οικονόμου, οι οποίοι έλαβαν τα σχετικά έπαθλα.

Η Οργανωτική Επιτροπή του τουρνουά απαρτίζεται από τους δικηγόρους: Θεόδωρο Σαρρή, Κωνσταντίνο Φλέγκα, Παναγιώτη Στάπα, και τον γράφοντα Στυλιανό Φαζάκη, υπό τον συντονισμό του Προέδρου Ηλία Κλάππα και την διοικητική συνδρομή των υπαλλήλων του Δικηγορικού Συλλόγου. Το σύνολο των εξόδων της διοργάνωσης, καλύφθηκε από ευγενικές χορηγίες εταιρειών και αθλητικών σωματείων του Πειραιά.

Η ιδιαίτερως επιτυχημένη διοργάνωση για 3η συνεχόμενη χρονιά του σκακιστικού τουρνουά και τα πολύ κολακευτικά σχόλια που ανέφεραν όλοι οι συμμετέχοντες, οδήγησαν στην ιδέα δημιουργίας μόνιμης σκακιστικής ομάδας του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά με ορισμό τακτικής εβδομαδιαίας συνάντησης και μαθημάτων σκακιού σε χώρο του Συλλόγου. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στην Γραμματεία του Συλλόγου να ενημερωθούν για περισσότερες λεπτομέρειες.

Η προετοιμασία του 4ου τουρνουά έχει ήδη ξεκινήσει και καλούμε όλους όσους ενδιαφέρονται να συμμετέχουν, να προστρέξουν!

Αναίσχυνη εξουσία και Λαβωμένη Δικαιοσύνη

Της **Μαρίας Τριανταφυλλιάς Σαράντη**
Δικηγόρου ΔΣΠ - Διαμεσολαβήτριας
LL.M. in Private Law and Business Transactions (ELSN)

Ήδη από την αρχαιότητα γίνονταν πολλές συζητήσεις και αναλύσεις γύρω από τις αρετές που πρέπει να έχει ένας άνθρωπος, μεταξύ των οποίων και η δικαιοσύνη. Ο Πλάτων μάλιστα πίστευε πως η δικαιοσύνη είναι η πεμπουσία των αρετών και των υψηλών αξιών που πρέπει να έχει ένας άνθρωπος και κατ' επέκταση η πολιτεία που απαρτίζεται από αυτούς, ώστε να είναι άριστη! Το δύσκολο ζήτημα ήταν τι ακριβώς είναι δικαιοσύνη, πώς την αναγνωρίζεις και κυρίως πως μπορείς να την αποκτήσεις. Χιλιάδες φιλοσοφικές αναζητήσεις έγιναν στην προσπάθεια ορισμού της και σίγουρα οι αρχαίοι αποδείχτηκαν άξιοι στην προσπάθεια τους να την εφαρμόσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για τα δεδομένα της εποχής. Εδώ τίθεται το ερώτημα τι γίνεται στο σήμερα, εν έτει 2025; Εκατοντάδες χρόνια μετά έχουμε άραγε καταφέρει να οργανώσουμε μία πολιτεία, στην οποία να επικρατεί και κυρίως να εφαρμόζεται η δικαιοσύνη και από ποιους; Σε ποιων τα χέρια είναι έρμαιοι οι απλοί πολίτες;

Σπουδάζοντας στη Νομική σχολή είχα αρχίσει να πιστεύω ότι κατανοώ το σκεπτικό της πολιτείας. Υπάρχει μια οργάνωση, θεσπίζονται νόμοι τους οποίους πρέπει οι πολίτες να υπακούουν και να εφαρμόζουν. Υπεύθυνοι για την εφαρμογή των νόμων αυτών είναι οι αστυνομικές αρχές και για την κρίση επί των υποθέσεων και ερμηνείας του δικαίου είναι τα δικαστήρια! «Η μόνη νόμιμη οδός επίλυσης διαφορών είναι μέσω της δικαστικής κρίσης! Η αυτοδικία απαγορεύεται. Δεν επιτρέπεται οι πολίτες να αποφασίζουν μόνοι τους επί νομικών ζητημάτων και

να παίρνουν αποφάσεις» άκουγα συχνά στο αμφιθέατρο! Και ήμουν πεπεισμένη ότι πράγματι αυτή είναι η λογική που επικρατεί και κανείς δεν την αμφισβητεί! Είναι, όμως αυτή η πραγματικότητα; Τι γίνεται όταν οι άνθρωποι αρνούνται να συμμορφωθούν στη βάση των γραπτών νόμων; Και το πιο δύσκολο και κρίσιμο ερώτημα είναι, τι γίνεται όταν αυτοί οι άνθρωποι έχουν εξουσία; Ποιος θα τους βάλει στη θέση τους, όταν όλοι υποκύπτουν μπροστά στην κυριαρχία τους και τη θέση που κατέχουν, γιατί πολύ απλά δεν τολμά κανείς να αντιδράσει; Πρέπει, όλοι οι «απλοί», «ανίσχυροι» πολίτες να σκύβουν το κεφάλι και να ανέχονται καρτερικά την αδικία που βλέπουν να διαδραματίζεται μπροστά στα μάτια τους;

Αντιμέτωπη με την σκληρή απάντηση στα ερωτήματα αυτά ήρθα από πολύ νωρίς και αμέσως όλες οι θεωρίες που είχα μάθει περί νομιμότητας κατέρρευσαν ολοκληρωτικά μπροστά στην πράξη!

Καθημερινά, άνθρωποι, κρυμμένοι πίσω από το πέπλο της εξουσίας διαπράττουν τις μεγαλύτερες αδικίες και η αντίδραση που αντιμετωπίζουν είναι η σιωπή! Αυτό, όμως, που κάνει την αδικία τους ακόμα πιο αποτρόπαια, ακόμα πιο ειδεχθή, είναι η έπαρση που τους διακατέχει την στιγμή που την διαπράττουν (επανειλημμένα!). Γιατί ακριβώς γνωρίζουν πως είναι ασφαλείς στην καλά κατοχυρωμένη θέση τους. Και σαν να μην έφτανε αυτό, μετά την ολοκλήρωση του κατορθώματος τους βγαίνουν μπροστά να διδάξουν ηθική και “καθώς πρέπει” συμπεριφορά στους λοιπούς «ασώτους υιούς» της κοινω-

νίας, νομιμοποιώντας με τον πιο παράλογο και απίστευτο τρόπο την συμπεριφορά τους. Καμία εντύπωση δεν μου προξενεί! Άλλωστε, όπως είχε πει και ο Δημόκριτος «Πολλοί δρώντες τα αίσχιστα, λόγους τους αρίστους ασκέουσι»!

Η αίσθηση ευθύνης και νομιμοφροσύνης θα έπρεπε να ήταν η μέγιστη σε τέτοιους ανθρώπους, ακριβώς εξαιτίας της "δύναμης" που κατέχουν. Γιατί ξεχνούν το σημαντικότερο! Η δύναμη αυτή δεν τους ανήκει εξ' ορισμού, άνευ προηγουμένου, αλλά τους έχει παραχωρηθεί από κάποιον είτε αυτός είναι ο λαός στην πολιτική εξουσία είτε αυτός είναι ο Θεός στη θρησκευτική (αν και είναι αμφίβολο κατά πόσο ο Θεός ήθελε να παράσχει ποτέ τέτοια εξουσία!) και άλλες. Άλλωστε, «αν απουσιάζει η δικαιοσύνη, τι άλλο είναι η πολιτική (θρησκευτική και δικαστική προσθέτω) εξουσία, παρά οργανωμένη ληστεία;»¹. Και τους έχει παραχωρηθεί, γιατί; Ξύπνησε ο απλός κόσμος μια μέρα και είπε «ας παραχωρήσω ακατάσχετη εξουσία σε ορισμένα πρόσωπα, επειδή έχω κέφια»; Η απάντηση, αν και είναι ή θα έπρεπε να είναι αυτονόητη, είναι ΟΧΙ! Κάθε είδος εξουσίας έχει παραχωρηθεί για να επιτελέσουν τα άτομα αυτά, ΕΡΓΟ! Έργο που να εξυπηρετεί το κοινωνικό σύνολο και όχι τα προσωπικά τους συμφέροντα και τα ανεκπλήρωτα απωθημένα τους για οποιουδήποτε είδους επιβολή! Παρ' όλα αυτά βλέπουμε μέχρι και σήμερα (είμαι σίγουρη ότι ο καθένας μπορεί να ταυτιστεί) άτομα σε θέση ισχύος να παραβιάζουν κατάφωρα τα δικαιώματα των άλλων και κατόπιν με ύφος ανεξέλεγκτης υποκρισίας να βροντοφωνάζουν για μια αλήθεια, τη δική τους αλήθεια, χωρίς ουδεμία απόδειξη των λεγόμενων τους (μα προς θεού, γιατί να τους ταλαιπωρήσουμε τόσο ψάχνοντας για αποδείξεις!) με τακτικές χειραγώγησης και συναισθηματικού αποπροσανατολισμού. «Να φοβάσαι τους προφήτες κι αυτούς που είναι έτοιμοι να πεθάνουν για την αλήθεια, επειδή κατά κανόνα κάνουν και άλλους να πεθάνουν μαζί τους, μερικές φορές πριν απ' αυτούς και καμιά φορά αντί γι' αυτούς»

είχε πει χαρακτηριστικά ο Ουμπέρτο Έκο!

Ο ίδιος φιλόσοφος και συγγραφέας, στο βιβλίο «Το Όνομα του Ρόδου» πραγματεύεται, μεταξύ άλλων, με τρόπο γλαφυρό και στοχευμένο τα προσχήματα πίσω από τα οποία μπορεί να κρύβεται και να δικαιολογείται η άσκηση και η επιβολή εξουσίας. Μέσα από μία καταπληκτική αλληγορία, εξηγεί πως ανέκαθεν στόχος ήταν η απόκτηση δύναμης είτε με δικαιολογία την θρησκεία ως εύκολος τρόπος πειθούς του λαού είτε άλλων. Το ζήτημα είναι: θέλουμε να ζούμε σε μια κοινωνία προσχημάτων, όπου ο καθένας να ικανοποιεί τις επιθυμίες του ανεξέλεγκτα και να δημιουργεί διαμάχες μεταξύ των πολιτών ή θέλουμε ηγέτες (κάθε εξουσίας) άξιους, πραγματικά δημοκρατικούς που να συνδιαλέγονται και να είναι διατεθειμένοι να δεχτούν τα σφάλματά τους και να επανορθώσουν; Δηλαδή ηγέτες, που να υπάγονται, όπως όλοι οι άλλοι, στην ίδια, αμερόληπτη Δικαιοσύνη!

Ωραίες οι αναλύσεις περί δικαιοσύνης και το πώς θα έπρεπε να είναι ο τέλειος ηγέτης σε μια κοινωνία ουτοπική! Επειδή, όμως, ζούμε στην πραγματικότητα, στη σύγχρονη πραγματικότητα, μια είναι η λύση στην ασυδοσία: Η αντίδραση! Ποτέ κανένα δικαίωμα δεν έγινε σεβαστό με αδράνεια. Όποιος έχει φωνή, δικαιούται να τη χρησιμοποιήσει και να μην φιμώνεται από κανέναν. Πολλοί θα εναντιωθούν σε αυτόν που πολεμά την αδικία, ακόμα και αυτοί που κανένα συμφέρον δεν έχουν, θα τον λιθοβολήσουν. Ίσως από φόβο, ίσως και από φθόνο, επειδή αυτοί δεν μπόρεσαν να πράξουν αντιστοίχως! Γιατί είναι τόσο σφιχτά εγκλωβισμένοι στα δεσμά των κοινωνικών κατεστημένων, που αδυνατούν να αντιληφθούν την σημασία της αντίστασης. Ως τότε, όμως, θα αναμένουν; «Δικαιοσύνη; Θα βρεις δικαιοσύνη στον άλλο κόσμο. Σ' αυτή τη ζωή έχουμε μόνο νόμους» αναφέρει ο William Gaddis. Νόμους, συνεχίζω, που πρέπει να εφαρμοστούν. Η εφαρμογή τους είναι στο χέρι μας! Εσείς; Θα περιμένετε τον άλλον κόσμο;

1. Ιερός Αυγουστίνος, 354-430, Άγιος

Κοινωνική προσέγγιση και θεσμικές αναζητήσεις ως προς τα ελληνικά πολιτικά κόμματα στη Μεταπολίτευση

Του **Κριτσίκη Αλέξανδρου**
Δικηγόρου Πειραιά,
ΔΝ ΜΕ Πάντειο Πανεπιστήμιο

Συμπληρώθηκαν ήδη 50 χρόνια από τη Μεταπολίτευση του 1974 και την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στον τόπο μας. Η “βελούδινη” μετάβαση από τη δικτατορία στη δημοκρατία σήμανε για την Ελλάδα το πέρασμα στη θεσμική νεωτερικότητα, καθώς για πρώτη φορά από την εποχή του Μεσοπολέμου κανένα παρασύνταγμα δεν εμπόδιζε νομικά τις προσπάθειες για την πραγμάτωση της¹. Η Γ Ελληνική Δημοκρατία, που εγκαινιάστηκε το 1974, είναι η περίοδος της συμμετοχικής κοινοκρατικής δημοκρατίας, όπου οι μάζες (ιδίως στα πρώτα χρόνια αυτής) εισβάλλουν στα πολιτικά κόμματα, τα συγκροτούν και

αυτά αναδεικνύονται στη συνέχεια στον κυριότερο μηχανισμό οργάνωσης της πολιτικής αντιπροσώπευσης². Τα πολιτικά κόμματα της Μεταπολίτευσης φέρουν στοιχεία από όλους τους οργανωτικούς τύπους, που περιγράφονται στη θεωρία των πολιτικών κομμάτων (όπως κόμμα στελεχών, κόμμα μαζών, πολυσυλλεκτικό κόμμα, κόμμα του καρτέλ) και συνιστούν ιδιότυπα «κομματικά υβρίδια»³. Η ιστορία λοιπόν της ελληνικής πολιτικής ζωής στις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες είναι η ιστορία του κομματικού συστήματος και των πολιτικών κομμάτων σε ό,τι αφορά τις ιδεολογικές και οργανωτικές

1. Βλ. Αλιβιζάτο Ν., “Ποια δημοκρατία για την Ελλάδα μετά την κρίση;”, Εξάντας, 2013, σελ. 70.

2. Βλ. Βερναδάκη Χ., “Πολιτικά κόμματα, εκλογές και κοινοκρατικό σύστημα, Οι μετασχηματισμοί της πολιτικής αντιπροσώπευσης 1990-2010”, Σάκκουλα, 2011, Πρόλογος.

3. Βλ. Ελευθερίου Κ.-Τάσσης Χ, ΠΑΣΟΚ-Η άνοδος και η πτώση(;) ενός ηγεμονικού κόμματος, Σαββάλας, 2013, σελ. 37

τους επιλογές και τις πολιτικές που τελικά υλοποίησαν⁴. Ο δε κομματικός χάρτης, που διαμορφώθηκε κατά τη Μεταπολίτευση του 1974, άρχισε να αποκτά πάγιο χαρακτήρα, ιδίως μετά το 1977, με την αναπαραγωγή της γνώριμης, ήδη από την εποχή του μεσοπολέμου τριχοτόμησης μεταξύ των κομμάτων της Δεξιάς, του Κέντρου και της Αριστεράς⁵.

Ωστόσο σήμερα, όπως προκύπτει από όλες τις πρόσφατες δημοσκοπήσεις, ο τρόπος λειτουργίας των κομμάτων προβληματίζει την ελληνική κοινωνία με αποτέλεσμα τα κόμματα να απαξιώνονται ως θεσμός και οι πολίτες να τους γυρίζουν την πλάτη. Είναι γνωστό, πως η χώρα μας τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή της ιστορίας της βιώνοντας μια πρωτοφανή και πρωτόγνωρη κρίση από τη σύσταση του ελληνικού κράτους. Η απώλεια της πιστοληπτικής ικανότητας του ελληνικού δημοσίου στις διεθνείς κεφαλαιαγορές την άνοιξη του 2010 και η θέση της χώρας υπό καθεστώς ξένης κηδεμονίας μέσω των «μνημονίων» και του μηχανισμού «στήριξης»⁶, αποτελούν μόνο το ορατό δια γυμνού οφθαλμού μέρος της κρί-

σης. Εκείνο όμως που υποκρύπτεται πίσω από αυτήν την κρίση είναι η χρεοκοπία του πολιτικού συστήματος της μεταπολίτευσης του 1974. Η περίπου πενήντάχρονη ελληνική δημοκρατία εμφανίζει ανησυχητικά σημεία κόπωσης αν όχι και πρόωρης γήρανσης⁷. Κάτω από μια λεπτή συνταγματική επίστρωση κοινοβουλευτικής δημοκρατίας μετά βίας κρύβονται (ενν. στα πολιτικά κόμματα) πραγματικές δομές φεουδαρχικού ή και απολυταρχικού χαρακτήρα⁸. Ενδεικτικά μπορεί να επισημάνει κανείς το ογκώδες έλλειμμα εσωκομματικής δημοκρατίας, την ολοένα επιδεινούμενη αποδυνάμωση των κομμάτων, ιδίως των κομμάτων «εξουσίας», την εμφάνιση ακροδεξιών ακόμη και ναζιστικών δυστυχώς μορφωμάτων, την κυριαρχία των πελατειακών σχέσεων, την απουσία πρακτικού ελέγχου των χρηματικών ροών προς τα κόμματα και τους πολιτικούς⁹, την ουσιαστική ποινική ασυδοσία των τελευταίων¹⁰, καθώς και την ισχυρή παρουσία πολιτικών δυναστειών σε όλα σχεδόν τα επίπεδα και κατεξοχήν στα κόμματα εξουσίας¹¹. Πλέον, η ανάταξη της εθνικής οικονομίας και η ανάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας είναι εφικτή μόνο

4. Βλ. Ελευθερίου Κ-Τάσσης Χ, ΠΑΣΟΚ-Η άνοδος και η πτώση(;) ενός ηγεμονικού κόμματος, 2013, ο.π, σελ. 32.

5. Βλ. Παπαδημητρίου Γ, Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων, Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1994, σελ. 21.

6. Βλ. σχετικά άρθρα: Γέροντα Α, Το μνημόνιο και η δικαιοπαραγωγική διαδικασία, Εφημερίδα διοικητικού δικαίου 5/2010, σελ. 705 επ., Γκλαβίνη Π, Το Μνημόνιο της Ελλάδας, Αθήνα - Θεσ/νίκη 2010, Κατρούγκαλου Γ, *Memoranda sunt Servanda?*, Εφημερίδα διοικητικού δικαίου 2/2010, σελ. 151 επ., Χρυσόγονου Κ, Η χαμένη τιμή της Ελληνικής Δημοκρατίας, ΝοΒ 2010, σ. 1353 επ.

7. Βλ. Χρυσόγονο Κ, Η Ιδιωτική Δημοκρατία, Από τις πολιτικές δυναστείες στην κλεπτοκρατία, Εκδόσεις Επίκεντρο, 2009 σελ 9.

8. Βλ Χρυσόγονο Κ, "Σχεδιάσμα Εκδημοκρατισμού. Δώδεκα σκέψεις για μια άλλη αναθεώρηση, στο: <https://www.constitutionalism.gr/2056-shediasma-ekdimokratismou-dwdeka-skeceis-gia-mia-a/> πρόσβαση 2.1.2024

9. Βλ. Σημίτη Κ, Η ιδιωτική χρηματοδότηση των κομμάτων, Κοινοβουλευτική Επιθεώρηση, τεύχ. 15-16, 1993, σελ. 7 επ., Τσάτσο Δ., Εσωκομματική δημοκρατία, Αθήνα 2008, σ. 134 επ., Χρυσόγονο Κ, Η ιδιωτική δημοκρατία, Θεσσαλονίκη 2009, σ. 186 επ., 205 επ.

10. Βλ. άρθρο Χρυσόγονο Κ, Σχεδιάσμα Εκδημοκρατισμού, ο.π. που παραπέμπει ως προς τη (μη) ευθύνη των υπουργών στους: Χρυσόγονο Κ, Η έκπτωση της υπουργικής ευθύνης, Εφημερίδα διοικητικού δικαίου 4/2009, σελ. 442 επ. και Μαντζούφα Π, Η σχέση πολιτικής και ποινικής ευθύνης των μελών της κυβέρνησης, Εφημερίδα διοικητικού δικαίου 4/2009, σελ. 452 επ., αμφότερους με περαιτέρω ενδείξεις από την πλούσια παλιότερη βιβλιογραφία επί του ίδιου θέματος, και ως προς τη βουλευτική ασυλία Μπέη Κ., Η βουλευτική ασυλία υπό το φως της νομολογίας του ΕΔΔΑ, Δίκη 2006, σελ. 40 επ., Γεραπετρίτη Γ., Παρατηρήσεις στην απόφαση Τσαλκίτζης κατά Ελλάδος, Ποιν. Χρον. 2007, σ. 279 επ..

11. Βλ. Χρυσόγονο Κ, "Η Ιδιωτική Δημοκρατία, Από τις πολιτικές δυναστείες στην κλεπτοκρατία", Εκδόσεις Επίκεντρο, 2009

εφόσον αφυπνισθεί η ελληνική κοινωνία και μόνο αν επιτευχθεί μια ανανέωση σε βάθος του πολιτικού σκηνικού, ώστε να επιτευχθεί ένας πραγματικός εκδημοκρατισμός της χώρας, πολύ βαθύτερος από την μεταπολίτευση του 1974¹².

Είναι πλέον κοινά αποδεκτό, πως τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, ήταν ως επί το πλείστον αρχηγικά κόμματα. Διευθύνονταν δε με τρόπο περίπου δεσποτικό από το χαρισματικό ιδρυτή και αρχηγό τους, ενώ συχνά μετά την αποχώρηση αυτού δύσκολα επιβίωναν ή παρουσίαζαν μια μορφή κρίσης, εκτός εάν κατάφερναν να αλλάξουν έγκαιρα τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους¹³. Είναι χαρακτηριστική άλλωστε η φράση του πρώην προέδρου της Νέας Δημοκρατίας Ε. Αβέρωφ το 1981 «όποιος βγαίνει από το μαντρί τον τρώει ο λύκος»¹⁴, που αποδεικνύει ξεκάθαρα πως τα ελληνικά κόμματα και κυρίως τα κόμματα εξουσίας ήταν στην συντριπτική τους πλειοψηφία συγκεντρωτικά και αρχηγικά. Ενδεικτικά ακόμη αναφέρω τις εσωκομματικές εκκαθαρίσεις του 74-75 στο ΠΑΣΟΚ υπό την ηγεσία του Α. Παπανδρέου, οι οποίες αποδεικνύουν την αρχηγική δομή του κόμματος, που στην πραγματικότητα υπήρχε από την εποχή εμφάνισης του ΠΑΚ¹⁵.

Γενικότερα στην Μεταπολίτευση είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων σχεδόν των κομμάτων, ότι ο Πρόεδρος δεν υπόκειται στον έλεγχο κανενός οργάνου, έχει τον τελευταίο λόγο για την ανάδειξη των κομματικών υποψηφίων, μπορεί να παρακάμπτει τα συλλογικά όργανα του κόμματος –κεντρικά και αποκεντρωμένα- και

να αποφασίζει για την πολιτική κατεύθυνση του κόμματος με έναν στενό κύκλο συνεργατών του. Η συγκρότηση ενός παντοδύναμου πρωθυπουργικού γραφείου, το οποίο κατά τα αμερικάνικα πρότυπα υποκαθιστά σε πολλές περιπτώσεις τη δράση ακόμη και ορισμένων υπουργών ξεκινά από την αντίληψη αυτονομίας της κομματικής ηγεσίας, η οποία υποκαθιστά τις λειτουργίες των υπολοίπων κομματικών οργάνων¹⁶. Κατά τον καθηγητή Ν. Αλιβιζάτο το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος της χώρας μας, έτσι όπως λειτούργησε από το 1974 ως το 2012, ήταν ο ακραίος πρωθυπουργοκεντρικός χαρακτήρας σε συνδυασμό με την έλλειψη θεσμικών αντίβαρων, δηλαδή εκείνων των θεσμών, που θα ανάγκαζαν την εκάστοτε κυβέρνηση αφενός να διαβουλεύεται προτού αποφασίσει, αφετέρου να λογοδοτεί για τις πράξεις της. Όσο για την κατάργηση των υπερεξουσιών του Προέδρου της Δημοκρατίας το 1986 στην πράξη ωφέλησε τον εκάστοτε Πρωθυπουργό¹⁷.

Η Γ Ελληνική Δημοκρατία είναι κομματική δημοκρατία, διότι τα κόμματα απέτρεψαν άλλες μορφές κοινωνικής εκπροσώπησης και επέτελεσαν την καθοριστική λειτουργία κοινωνικής ενσωμάτωσης¹⁸. Τα μετεμφυλιακά κόμματα στη Μεταπολίτευση χαρακτηρίζονταν από προσωποπαγείς δομές, ατροφία συλλογικών διαδικασιών, ακόμη και στο επίπεδο κοινοβουλευτικών ομάδων, πελατειακού τύπου συνδέσεις με την κοινωνία και ιδεολογική ρευστότητα¹⁹. Είναι πλέον κοινά αποδεκτό, πως η κρίση αντιπροσώ-

12. Βλ. Χρυσόγονο Κ, "Σχεδιάγραμμα Εκδημοκρατισμού. Δώδεκα σκέψεις για μια άλλη αναθεώρηση," ο.π

13. Βλ. Μακρυδημήτρη Α "Τα δικαιώματα ίδρυσης και συμμετοχής σε πολιτικά κόμματα στο Σύνταγμα, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και την κοινή νομοθεσία" ο.π σελ. 68.

14. Βλ. Καρτάλη Γ., Το μαντρί και ο λύκος, <https://www.tovima.gr/print/opinions/to-mantri-Ifkai-o-lykos/> πρόσβαση 2.1.2025

15. Βλ. Χαραλάμπη Δ., Πελατειακές σχέσεις και λαϊκισμός, η εξωθεσμική συναίνεση στο ελληνικό πολιτικό σύστημα, Εξάντας, 1989, σελ. 309.

16. Βλ. Ελευθερίου Κ.-Τάσση Χ., ΠΑΣΟΚ Η άνοδος και η πτώση (;) ενός ηγεμονικού κόμματος, Σαββάλα, 2013, σελ. 170.

17. Βλ. Αλιβιζάτο Ν., Ποια δημοκρατία για την Ελλάδα μετά την κρίση, Πόλις, 2013, σελ. 75.

18. Βλ. Χαραλάμπη Δ., "Πελατειακές σχέσεις και λαϊκισμός, η εξωθεσμική συναίνεση στο ελληνικό πολιτικό σύστημα." ο.π σελ. 323.

19. Βλ. Ελευθερίου Κ.-Τάσση Χ., ΠΑΣΟΚ, Η άνοδος και η πτώση(;) ενός ηγεμονικού κόμματος, 2013, ο.π, σελ. 33.

πλευσης και νομιμοποίησης των πολιτικών κομμάτων, η αδυναμία παραγωγής από την πλευρά τους πρωτότυπου προγραμματικού λόγου, η ιδεολογική σύγχυση, αποτελούν ορισμένες μόνο όψεις της κρίσης των πολιτικών κομμάτων, των οποίων η μορφή και η λειτουργία προσαρμόστηκε από τον τύπο κομμάτων μαζικής ενσωμάτωσης στα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης, στα πολυσυλλεκτικά στις μέρες μας κόμματα.

Όμως αυτός ο μεταπολιτευτικός κύκλος κλείνει σήμερα και μαζί του κατακρημνίζονται τα όνειρα ενός λαού, που πίστεψε και πάλεψε σκληρά για την αλλαγή στο τόπο μας. Το μοναδικό αίτημα που τίθεται πλέον από τους πολίτες όσον αφορά την ύπαρξη και τη λειτουργία των κομμάτων είναι: “Όλα από την αρχή”. Ο λαός πλέον ζητά ένα νέο πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό ξεκίνημα²⁰. Το μέλλον των κομμάτων βρίσκεται στο γνωστικό άνοιγμά τους απέναντι στην πληροφορία και στην κοινωνία της γνώσης²¹. Το ζητούμενο είναι να τερματιστεί η αναπαραγωγή μιας ημίκλειστης τάξης επαγγελματιών της πολιτικής και να διαχωριστεί η δημόσια - πολιτική από την ιδιωτική - οικονομική εξουσία. Το ζητούμενο ακόμη είναι να πραγματοποιηθεί η μετάβαση από ένα πολιτικό

σύστημα επιφανειακά μόνο δημοκρατικό, όπως αυτό τελικά εγκαθιδρύθηκε στη χώρα μας μετά τη μεταπολίτευση του 1974, σε ένα νέο και περισσότερο δημοκρατικό και αντιπροσωπευτικό μοντέλο λειτουργίας του κράτους και κυρίως των κομμάτων²². Ήδη στις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις τα κόμματα εξουσίας καταμέτρησαν σημαντικές απώλειες και πιθανώς να συνεχίσουν να προσμετρούν ακόμη βαρύτερες στο μέλλον. Δεν ξέρουμε, ούτε μπορούμε να προδικάσουμε τη στάση του εκλογικού σώματος, ενώ

το μέγα ζητούμενο για τις επικείμενες εκλογές είναι η κατάκτηση της «πολυπόθητης» αυτοδυναμίας.

20. Βλ. Οικονόμου Β (βουλευτής), “Δημοψήφισμα για νέο Σύνταγμα, Συντακτική εξουσία από το λαό για το λαό”, στο <https://agonaskritis.gr/> προσπέλαση στις 12/1/2025.

21. Βλ. ενδεικτικά ως προς το ζήτημα αυτό Τσίρο Ν, “Για την κοινωνιολογία των πολιτικών κομμάτων στην ύστερη νεωτερικότητα”. τεύχος 100, περίοδος Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2007, στο: http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&view=article&id=985:category-985&catid=16&Itemid=113/ πρόσβαση 2.1.2025.

22. Βλ. ενδεικτικά Κώστα Χρυσόγονου, “Σχεδιάσμα Εκδημοκρατισμού. Δώδεκα σκέψεις για μια άλλη αναθεώρηση, άρθρο διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.constitutionalism.gr

Πρόταση επί της εφαρμογής του συστήματος καινοτομίας στο δημόσιο τομέα και στο Δικαστήριο, συνδυαστικά με τους νόμους α. Ν. 5027/23 και β. Ν. 4938/22 άρ. 24. Προτάσεις - Οφέλη

Της Παρασκευής Γιαννουλάκη

Δικαστικής υπαλλήλου του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά, Μ.Α. στη "Δημόσια Οικονομική και Πολιτική" του Π.Α.Δ.Α

Σκοπός του α' νόμου Ν. 5027/23, είναι ο συντονισμός και η υποστήριξη των φορέων της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης για την ανάπτυξη καινοτομιών, ώστε να παρέχονται αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες στους πολίτες που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας.

Η Δημόσια Διοίκηση γίνεται ένα νέο «οικοσύστημα καινοτομίας» με στόχο να δοθούν επιπλέον λύσεις έναντι των πολλών προβλημάτων του δημόσιου τομέα καθώς και μέσω ενός εθνικού σχεδίου δράσης για την καινοτομία να ενταχθούν στο «παιχνίδι» των αλλαγών οι ίδιοι οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι πολίτες που αποτελούν τους αποδέκτες της δουλειάς του δημόσιου τομέα. Βασική ιδέα είναι, να υπάρξει οργανωμένη συλλογή από νέες ιδέες, προτάσεις καινοτόμων δράσεων, που θα καλύπτουν όλο το φάσμα της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης.

Ο β' νόμος Ν. 4938/22 στο άρθρο 24, αναφέρεται στο έργο του Γραφείου Νομολογίας, έρευνας και δικαστικής ιστορίας του Δικαστηρίου, το οποίο είναι : α. η αξιοποίηση κατά το προσφορότερο τρόπο, του νομολογιακού υλικού, μέσω

ηλεκτρονικού υπολογιστή, β. Η οργάνωση της βιβλιοθήκης του δικαστηρίου, γ. Η επικουρία στην επιμόρφωση δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων και δ. Η καταγραφή της ιστορίας του δικαστηρίου και των δικαστών που υπηρετούν σε αυτό.

Θα ήταν αναγκαίο, να υπάρξει νόμιμη εκπροσώπηση για την καινοτομία σε κάθε δικαστήριο, με τη δημιουργία γραφείου (τμήματος) καινοτομίας, έτσι ώστε, όλοι οι συμμετέχοντες (δικαστές, δικαστικοί υπάλληλοι, δικηγόροι και πολίτες) στο νέο «οικοσύστημα καινοτομίας», να βρίσκονται εντός του ίδιου περιβάλλοντος, για να υπάρχει αμεσότητα στη συλλογή, τον συντονισμό και την υποστήριξη των προτάσεών τους, έτσι ώστε να ανταποκριθούμε όλοι, με επιτυχία, στις μεγάλες ταχύτητες τεχνολογικής ανάπτυξης, λόγω της συνεχούς εξέλιξής της, που δημιουργεί η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης, στο δημόσιο τομέα και στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη (e-justice).

Οφέλη: Η σημασία της καινοτομίας στο δημόσιο τομέα, είναι μία δυναμική διαδικασία που απαιτεί την ενεργό συμμετοχή όλων των

ενδιαφερομένων μερών, την καλλιέργεια μιας κουλτούρας συνεχούς μάθησης και την υποστήριξη της δημιουργικότητας των δημοσίων υπαλλήλων. Η προώθηση αυτής της κουλτούρας καινοτομίας ενισχύει την ικανότητα των δημοσίων οργανισμών να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες και να προσαρμόζονται στις αλλαγές, συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση της αξιοπιστίας τους και της κοινωνικής τους αποτελεσματικότητας. Στον δημόσιο τομέα, η καινοτομία επικεντρώνεται περισσότερο στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, στην ενίσχυση της συμμετοχικότητας, και στη δημιουργία υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Η καινοτομία δεν αφορά μόνο την τεχνολογική πρόοδο, αλλά και τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και την ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων που ενισχύουν τη διαφάνεια και τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η αποδοχή νέων ιδεών ευνοείται από την καλλιέργεια της κουλτούρας της καινοτομίας, που είναι απαραίτητη για την επίτευξη και τη βιωσιμότητα της καινοτομίας στον δημόσιο τομέα. Δημιουργείται ένα περιβάλλον όπου οι δημόσιοι υπάλληλοι ενθαρρύνονται να προτείνουν νέες λύσεις καθοριστικής σημασίας, για την προώθηση της καινοτομίας και τη βελτίωση των υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Πρότασή μου είναι: α) να δημιουργηθεί ένα νέο τμήμα με την ονομασία Έρευνας και Καινοτομίας μέσα στο Δικαστήριο ή β) Σε συνδυασμό των Ν. 5027/23 και του Ν.4938/22 άρθρ. 24, 'θα μπορούσε να προστεθεί ο τίτλος "Καινοτομία" στην ονομασία του τίτλου του ήδη υπάρχοντος Γραφείου Νομολογίας, Έρευνας και Δικαστικής Ιστορίας, με νέα ονομασία " Γραφείο (ή τμήμα) Νομολογίας, Δικαστικής Ιστορίας, Έρευνας και Καινοτομίας" .

Ιστορικό οδοιπορικό σε καταφύγιο του Β' Π.Π.- Ανάγκη ανάδειξης της ιστορίας του Πειραιά στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και την αντίσταση

Με πρωτοβουλία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και της Συντακτικής ομάδας του περιοδικού μας Δικηγορική Επικαιρότητα με τον Ηλία Τζιτζικάκη και την Λίλη Αποστολίδου, διοργανώθηκε παραμονές του Πάσχα για τα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, ιστορικός περίπατος στον Πειραιά του Πολέμου, της Κατοχής και της Αντίστασης με επίσκεψη σε καταφύγιο του Β' Παγκόσμιου Πολέμου στην περιοχή του κέντρου της πόλης.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον ιστορικό και συγγραφέα Στέφανου Μίλεση Πρόεδρο της Φιλολογικής Λέσχης Πειραιά, ο οποίος ήταν ο ξεναγός μας σε αυτό το ιστορικό οδοιπορικό και αναφέρθηκε αναλυτικά στους αλληπάλληλους καταστροφικούς βομβαρδισμούς της πόλης και των υποδομών της, στην ιδιαίτερη υπόγεια κοινωνία των βομβόπληκτων και στα αμέτρητα δει-

νά που υπέφεραν ο Πειραιάς και οι κάτοικοί του κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Τιμάμε την πόλη, τον αγώνα και τις θυσίες των κατοίκων της μαθαίνοντας και διατηρώντας ζωντανή την ιστορία της.

Του Δημήτρη
Πιστικού

Εξουσίες, παραεξουσίες, ο Τύπος, τα «τείχη» και η στάση των πολιτών

■ ΣΤΙΞΕΙΣ

Στον τόπο μας αρκετά συχνά γινόμαστε μάρτυρες γεγονότων που μας αφορούν και επιδρούν καταλυτικά στη ζωή μας κι ωστόσο μας αφήνουν αδιάφορους και παθητικούς θεατές. Δίνουμε σημασία στην όπως-όπως επιβίωσή μας και αφήνουμε στην τύχη άλλους να αποφασίζουν για το μέλλον μας. Και δυστυχώς όχι πάντα στους καλύτερους αλλά συνηθέστερα στους μετρίους ακόμα και στους χειρότερους. Μας λείπει η σοβαρότητα του πολίτη και η ενεργός συμμετοχή στα κοινά. Το κοινοβουλευτικό πολίτευμα υποτίθεται ότι μας αντιμετωπίζει ως πολίτες που ενεργούν ως εντολείς και τους πολιτικούς ως εκπροσώπους και εντολοδόχους που μεταφέρουν τη βούλησή μας στο κοινοβούλιο και την κυβέρνηση. Το σύνταγμα, εξάλλου, καθιερώνει και ορίζει τη διάκριση των εξουσιών. Οι πολιτικοί διαμορφώνουν και χαράζουν δρόμους ως νομοθετική και εκτελεστική εξουσία (που δυστυχώς ταυτίζονται παραβιάζοντας, άμεσα και έμμεσα, την παραπάνω διάκριση) και οι δικαστές δρώντας ανεξάρτητα και ανεπηρέαστα ερμηνεύουν τους νόμους και αποδίδουν δικαιοσύνη. Ένα ολόκληρο σύστημα από θεσμούς και νόμους, πολλάκις δαιδαλώδεις, εμβόλιμους, πονηρούς, δισήμαντους και αντιφατικούς διέπει και ρυθμίζει την πολιτική, οικονομική και ιδιωτική μας ζωή.

Εκτός από τις θεσπισμένες εξουσίες και εντός των συνταγματικών και νομίμων ορίων, λειτουργούν και άλλες «εξουσίες» όπως ο Τύπος, η Εκκλησία, οι οικονομικοί παράγοντες κ.λπ, τότε δρώντας επικουρικά, τότε συνεργατικά και τότε αντιθετικά, ανάλογα με τις εποχές, τον προσανατολισμό και τα συμφέροντά τους. Καμιά φορά όταν υπερβούν τα όρια και εγκαταλείψουν τα προσχήματα καθίστανται επικίνδυνες «παραεξουσίες» και τότε μπορούμε να μιλάμε για εκτροπές, ανωμαλίες, διαπλοκές, «βαθύ κράτος» κ.λπ.

Η απώτερη και πρόσφατη ιστορία τής χώρας, καθώς και άλλων χωρών τής ανθρωπότητας αποδεικνύει ότι κάθε σύστημα εξουσίας (ακόμα και το δυτικό κοινοβουλευτικό) είναι πάνοπλο και εκτός από μια σειρά νόμων, αμφιβόλου συνταγματικότητας, υποστηρίζεται από λογής υπερασπιστές και στυλοβάτες: θεσμικοί, χαμαιλέοντες, συμφεροντολόγοι, αδιάγνωστοι, διαπλεκόμενοι, διεφθαρμένοι, ισορροπιστές, αυτόκλητοι ή επίστρατοι σωσίβιοι συνταγματολόγοι, βάζουν πλάτη ενώ κάποιοι ενοικιασμένοι ή εξωνημένοι δημοσιογραφούντες προαναγγέλλουν διαμορφώνο-

ντας κοινή συνείδηση ή επισφραγίζουν τα σχεδιασμένα διακυβεύματα. Η καθεστηκυία τάξη, υπερβαίνει το σύνορο των κατοχυρωμένων συνταγματικών αρχών και αξιών τις οποίες η ίδια έχει θεσπίσει. Οι στυλοβάτες αυτοί, κραδαίνουν τη μαγική λέξη νόμιμον διαβάζοντάς την ανάποδα και ταυτίζοντάς την ενίοτε με το ηθικόν. Το Σύνταγμα στενάζει από τους συνήθεις ηρακλειδείς τής προστασίας και σωτηρίας του. Στην κολυμβήθρα τους, η «χήνα» ονομάζεται «ψάρι» και οι αμαρτίες κάθε ένοχης παρεκτροπής αίρονται! Οι ανυποψίαστοι πολίτες αδυνατούν να καταλάβουν τι γίνεται πίσω από την φανταχτερή πολιτική σκηνή και να ακούσουν το χλιμίντρισμα των αλόγων των επερχόμενων βαρβάρων.

Το Σύνταγμα γίνεται λάστιχο, άλλοτε ξεχειλωμένο κι άλλοτε στενό, ανάλογα με τη διασταλτική ή συσταλτική βούληση της εκάστοτε πλειοψηφίας. Στο τέλος, γίνεται ένα βολικό εργαλείο εκτελεστικού Προκρούστη εξυπηρετώντας τα όποια συμφέροντα των ισχυρών. Τα ψίχουλα των ευεργετικών για τους πολλούς διατάξεων, στριμώχνονται στο ακριβό τραπεζομάντιλο κάτω από τα πλούσια εδέσματα των προνομιούχων. Συχνά, οι εξουσίες συγχέονται, αφήνοντας τον Μοντεσκιέ στην κορνίζα του, με άδεια χέρια.

Προκαλεί αλγεινή εντύπωση η αντίδραση εκείνων που αποκαλύπτονται οι ατασθαλίες τους. Ανερυθρίαστα και με περισσή θρασύτητα, που προβάλλει ως κουτοπόνηρη αφέλεια παριστάνουν τις λευκές περισσότερες ή προτείνουν δικολαβικούς συμψηφισμούς, ισχυριζόμενοι (όπως ο Ρόδιος ποιητής τού 5ου αιώνα π.Χ. Τιμοκρέων όταν κατηγορήθηκε για μηδισμό) «οικ εγώ μόνα κόλουρις / εντί κ' αλλαι αλώπεκες» («δεν είμαι μονάχα εγώ με κομμένη ουρά / υπάρχουν κι άλλες αλεπούδες»), προβάλλοντας τη γενική σήψη ως ελαφρυντικό ή ως άλλοθι. Τους στίχους διασώζει ο Πλούταρχος στο έργο του «Θεμιστοκλής – Κάμилλος», 21.

Ο Τύπος, όπως λειτουργεί στον δυτικό κόσμο και ειδικότερα στη χώρα μας, βρίσκεται στα χέρια ισχυρών οικονομικών παραγόντων οι οποίοι δημιουργούν «κλίμα» ευνοϊκό για τους αρεστούς και εχθρικό για τους αντιπάλους των

αρεστών. Οι δημοσιογράφοι, επί το πλείστον, δεν έχουν ελεύθερη φωνή αλλά συντάσσονται με τη γραμμή τού εντύπου ή του ηλεκτρονικού μέσου στο οποίο εργάζονται. Διαμορφώνουν κοινή γνώμη, αποκαλύπτουν και καλύπτουν, κρίνουν και κατακρίνουν, συναινούν και αντιτίθενται, στηρίζουν και γκρεμίζουν. Στις ακραίες περιπτώσεις οι δημοσιογράφοι προετοιμάζουν το έδαφος πότε ως προπαγανδιστές και άλλοτε ως προάγγελοι των όσων θα ακολουθήσουν.

Οι πολίτες βεβαρημένοι από την οικονομική κρίση, την ανασφάλεια, την έλλειψη εμπιστοσύνης στο πολιτικό, δικαστικό και κοινωνικό σύστημα παύουν να είναι πολίτες: γίνονται οπαδοί, θεατές, ακροατήριο, κλακαδόροι. Τα λειτουργήματα έπαψαν εν πολλοίς να είναι λειτουργήματα. Έγιναν επαγγέλματα προσοδοφόρα. Το «εγώ» έχει εκτοπίσει προ πολλού το «εμείς». Μιλάμε πολύ και δυστυχώς δεν ακουγόμαστε. Μας μιλούν και δεν τους ακούμε. Πρόκειται για μια Βαβυλωνία και μια σύγχρονη Βαβέλ. Για μια πολιτεία που γύρω μας «μεγάλα κι υψηλά... έκτισαν τείχη» όπως έγραψε ο Καβάφης στο πασίγνωστο υπαινικτικό ποίημά του «Τείχη» γραμμένο κατά την πρώιμη περίοδο της ζωής του. Ο Καβάφης δικαιολογείται ότι δεν άκουσε «ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον» και ότι «Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμο έξω», ενώ τα «τείχη» του τα έκτισε ο ίδιος. Ποιος από μας μπορεί να ισχυριστεί το αντίθετο; Πρέπει να είναι κανείς ανόητος, τυφλός ή απλά συμφεροντολόγος για να μη βλέπει τα τεκταινόμενα.

Εν προκειμένω, τα τείχη υψώνονται ύπουλα, βιαστικά και ενίοτε με πάταγο ενώ οι «κτίστες» αδιαφορούν εντελώς για τα προσχήματα, γνωρίζοντας ότι οι αντιστάσεις μας έχουν ατονήσει και ότι οι πολίτες κατάντησαν οπαδοί, διαπλεκόμενοι, αδιάφοροι, αποσυνάγωγοι. Οι αρχιτέκτονες των τειχών μάς έχουν απομονώσει από τα κέντρα εξουσίας που αποφασίζουν για τη μοίρα μας. Μας λείπει η έγνοια για το κοινό όφελος και φυσικά για τον διπλανό μας. Μας λείπει η σοβαρότητα που έχει αντικατασταθεί από τη σοβαροφάνεια. Συχνά, θυμάμαι το Σεφέρη: «Γυρεύω λίγη σοβαρότητα στον τόπο μου. Όχι

σοβαροφάνεια, που είναι το συνηθισμένο έκζεμα του Έλληνα: σοβαρότητα» (Γ. Σεφέρης, «Μέρες Γ'», 2 Αυγ. 1938, σελ. 100). Ο σοβαροφανής λόγος, ο κούφιος λόγος, ο χυδαίος λόγος, ο «ξύπνιος» λόγος, ο φλύαρος λόγος, μάς αποπροσανατολίζει.

Μου προκαλούν αλγεινή εντύπωση οι εκφράσεις κάποιων προβεβλημένων και παχυλώς αμειβομένων δημοσιογράφων, οι οποίοι είναι ικανά και επιτήδεια στελέχη επιχειρήσεων του Τύπου, ιδιοκτησίας χαλκέντερων και επιτυχημένων εργοδοτών, παραμένουν και διαβιούν στη θαλπωρή τής έντυπης «γραμμής» και στο απυρόβλητο και δρουν ως κομάντος σε καταδρομικές επιχειρήσεις προκειμένου να εκμηδενίσουν ή το χειρότερο να εξολοθρεύσουν τους αντιπάλους. Το χειρίστον όλων είναι όταν, οι προωθούμενοι και προστατευόμενοι από τα αφεντικά τους μεγαλοδημοσιογράφοι κάνοντας φτηνό ποδοσφαιρικό πνεύμα, χωρίζουν ακόμα και τους εκλεγμένους από τον λαό πολιτικούς σε «πρωτοκλασάτους» και σε «τσικό» που είναι ικανά «να γυαλίζουν τον πάγκο τής ομάδας» ή «το πολύ-πολύ να μπαίνουν καμιά αλλαγή λίγο πριν τελειώσει το ματσάκι κι αφού νικάς ήδη...» («Νέα», 11-10-2024).

Αυτή η επηρμένη στάση προφανώς προέρχεται από την καλαμοϊππασία στην οποία επιδίδονται με επιτυχία και στην μέθη τής δημοσιογραφικής εξουσίας, που δεν ξεπεζεύει με τίποτα από το ψυχρόαιμο καλάμι το οποίο καβαλίκεψε. Και φυσικά δείχνει, εκτός από αήθεια και αντιδεοντολογία, περιφρόνηση πρωτίστως στους δημοκρατικούς θεσμούς και το κοινοβουλευτικό πολίτευμα αφού περιφρονεί τη βούληση του λαού και το δικαίωμά του να εκλέγει τους διαλεχτούς που θα τον εκπροσωπήσουν. Ξεχνούν οι κύριοι αυτοί ότι πολλές στραβοτιμονιές και πολλά ναυάγια της ιστορίας έγιναν εξαιτίας χειρισμών των «πρωτοκλασάτων» οι οποίοι με τις φατρίες και τους μηχανισμούς που ελέγχουν (ή μάλλον από τους οποίους ελέγχονται) γίνονται συνεργοί και συνένοχοι. Αυτό δεν σημαίνει ότι και οι «ελάσσονες» δεν έχουν ευθύνη αφού ψηφίζουν αδιαμαρτύρητα οποιοδήποτε νομο-

σχέδιο, τρέμοντας την κομματική πειθαρχία ή προσδοκώντας μια «προαγωγή». Κάποιοι δημοσιογράφοι ενεργούν ως προπαγανδιστές ιδεών τις οποίες ιδιοτελώς ενστερνίζονται και ευκόλως τις αλλάζουν ή ενεργούν ως δολιοφθορείς σε επικίνδυνες αποστολές. Οι δημοσιογράφοι αυτοί θεωρούν ότι έχουν απεριόριστα δικαιώματα να λοιδορούν, να βρίζουν τους εγγεγραμμένους στον Index Librorum Prohibitorum «εργοδοτικούς εχθρούς» και φυσικά την ακαταπάλαστη δέσμευση να μη τους ξεφύγει ο στόχος και να μη θίξουν ούτε ακροθιγώς τους χρισμένους και αρεστούς. Ο απώτερος σκοπός είναι να ανεβάζουν και να κατεβάζουν κυβερνήσεις. Δυστυχώς για έναν προσεκτικό παρατηρητή πολλές (ακόμα και ιστορικές) εφημερίδες και έντυπα κατάντησαν εξαιτίας τής συμπεριφοράς των υπευθύνων και της ανυποληψίας να πουλάνε αντί για φύλλα και ενημέρωση βιβλία, περιοδικά, σημαίες, μάσκες, ένθετα και άλλα φανταχτερά μπιχλιμπίδια και εδώδιμα ιθαγενή και αποικιακά.

Οι συνειδήσεις των αλαζόνων παραμένουν σε εγρήγορση χτυπώντας ανελέητα τους μη αρεστούς και εκθειάζοντας, χαϊδεύοντας ή παρασιπώντας προκλητικά σκανδαλώδεις ημετέρους. Υποθέτω βασίμως ότι οι αλαζόνες αυτοί θα θεωρούν ως «τσικό» και όσους συναδέλφους, βγάζουν φιλότιμα το ψωμί τους επιμελούμενοι στήλες τής εφημερίδας σχετικές με τα φαρμακεία, τον πολιτισμό, την οικονομία, τις αγγελίες τα θεάματα κ.λπ. Μερικοί με άρθρα, σχόλια και κριτική, ασχολούνται με τη λογοτεχνία, κυρίως την πεζογραφία και κατά προτίμηση την αλλοδαπή και σπανιότατα με την ποίηση. Αλλά κι εδώ ο παρατηρητής διαπιστώνει ότι εκτελούν συμβόλαια με εκδοτικούς οίκους ή διαπλέκονται με συγγραφείς και ποιητές οι οποίοι αποκαλύπτονται «ες φιλοχρηματίαν και φιλοπρωτίαν εσπουδακότες» για να παραφράσω έναν χαρακτηρισμό τού Τριβωνιανού. Ειδικότερα η ποίηση είναι η πιο περιφρονημένη τέχνη οι δε ποιητές, κατά χρηματίσαντα υπουργό πολιτισμού, θεωρούνται «λαπάδες»!

Είναι εύκολος ο τρόπος να βγάλουν τα προς το ζην αρκεί να έχουν πάρει έναν υποφερτό

βαθμό στην έκθεση ιδεών. Ξέρουν λίγα γραμματάκια και τα καλλιεργούν. Θυμάμαι τα λόγια τού τραγικού Μιχαήλ Μητσάκη: «Άλλοτε τα ζώα ωμίλουν· σήμερα γράφουν» (Μιχαήλ Μητσάκης «Το έργο», «Εστία» 1956, εισαγωγή Μιχ. Περάνθη). Όμως όποιος έχει τη διάθεση και το χρόνο να ασχοληθεί με τα κείμενά τους θα διαπιστώσει ότι πρόκειται για κείμενα ασήμαντα που δεν υπερβαίνουν σε αξία το γραπτό μιας μέτριας έκθεσης ιδεών. Αυτή η ένδεια αναπληρώνεται με εξυπνάδες, ευφυολογήματα, ειρωνείες, σκώμματα, υπαινιγμούς και αγοραίες εκφράσεις. Η αξία τους δεν έγκειται στη σημασία και το νόημά τους αλλά, και κυρίως, στην υπακοή στην ανάληψη και την ευσυνείδητη εκτέλεση της αποστολής. Και φυσικά στο γεγονός ότι ανταποκρίνονται στα ζητούμενα ενός εθισμένου και πρόθυμου αναγνωστικού κοινού. Επομένως δεν έχουν καμία τύχη και καμιά απήχηση πέραν αυτών και υποθέτω τίποτα δεν θα μείνει για το μέλλον. Και οι κονδυλοφόροι στους οποίους αναφέρομαι, έχουν επίγνωση αυτής της μηδενικής προσπάθειας. Κυνικοί και αμοραλιστές, θρασείς και συμφεροντολόγοι γλείφουν τους αποπάνω και φτύνουν τους αποκάτω λαμβάνοντας τα αργύρια της υπηρεσίας τους. Ναυαγοί τής εφήμερης γραφής, γνωρίζουν την προσωρινότητά τους και κάνουν θόρυβο σε μόνιμες στήλες εφημερίδων και τηλεοπτικά παράθυρα. Εδώ τα «ζώα» τού Μητσάκη και γράφουν και μιλούν! Το κατόρθωμά τους: «τρανεύουν τα μικρά, και τα μεγάλα / στενεύουνε και παν...» (Κ. Παλαμάς, «Σατιρικά Γυμνάσματα», αριθ. 9).

Αυτή η διάχυτη απαξίωση όπως βιαστικά περιγράψω εκφράζεται επαναληπτικά με «πυροβολισμούς» στο ψαχνό. Στον δημόσιο στίβο, οι αφελείς οπαδοί τής «γραμμής» πανηγυρίζουν, οι αντίπαλοι δυσανασχετούν και οι πλείστοι των πολιτών που μπορεί να καταλάβουν τα παιχνίδια τής εξουσίας τούς εκλαμβάνουν ως τουφεκίες στον αέρα ώσπου τελικά οι «εξυπναδούλες» των κονδυλοφόρων καταντούν σχολικές γελοιότητες. Κάποτε, σχολιάζοντας ένα, κατά τη γνώμη μου, άστοχο κείμενο, σε μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδα, είχα στείλει επιστολή σε κά-

ποιο πασίγνωστο δημοσιογράφο και στιχουργό, στην οποία εξέφραζα με επιχειρήματα την συμφωνία και συνάμα την αντίθεσή μου. Στο κείμενο το οποίο σχολίαζα, ο δημοσιογράφος έκανε απαξιωτικά λόγο για τους γιους των πολιτικών οι οποίοι «κληρονομούν» τη θέση των πατεράδων τους. Συμφωνώντας μ' αυτή τη θέση, ισχυρίζομαι περαιτέρω ότι τουλάχιστον αυτοί οι νεοσσοί υποβάλλουν τον εαυτό τους στην κρίση τού λαού, ενώ οι γόννοι των δημοσιογράφων (όπως ο γιος του συγκεκριμένου) κληρονομούν το επάγγελμα, τις αμοιβές και τα προνόμια τα οποία κατοχύρωσε ο πατέρας, χωρίς να νοιάζονται για τους άλλους που είχαν τα ίδια ή και περισσότερα προσόντα να κάνουν αυτή τη δουλειά. Ο εν λόγω δημοσιογράφος είχε μεν την προθυμία να δημοσιεύσει την επιστολή μου αλλά... πετσοκομμένη όπως άλλωστε με είχε προειδοποιήσει τηλεφωνικά. Η δημοσιογραφική λογοκρισία και η παράλειψη, φυσικά, αφορούσε τα όσα αναφέρονταν στο πρόσωπό του και στο συνάφι του.

Πιστεύω ότι ο δημοσιογράφος υπηρετεί ή θα έπρεπε να υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον μέσω της ενημέρωσης ή της αυστηρής έστω αλλά δίκαιης και αμερόληπτης κριτικής. Η σχέση όμως τής υπαλληλίας, ως μη έπρεπε, υποβιβάζει το λειτουργήμα σε παροχή εξαρτημένης εργασίας κάτω από το απόλυτο διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη. Οι δημοσιογράφοι αυτοί που έχουν παραχωρήσει οικειοθελώς την ελευθερία τους θεωρούν ότι η ασυδοσία, επινοήθηκε γι' αυτούς. Όταν λοιπόν ο κάθε γράφος (όπως έλεγε η αξέχαστη φίλη μου Δανάη Στρατηγοπούλου) θέτει την πένα του εξ αρχής δουλικά στην υπηρεσία σκοπιμοτήτων και αδιαφανών μηχανισμών, επιχειρηματιών με διαφανείς πολιτικές προτιμήσεις και πολλαπλασιαζόμενη δύναμη, πώς δικαιούται να επικαλείται τον σεβασμό, το ανέλεγκτο και αμετάκλητο των απόψεών του τη στιγμή που δεν αναγνωρίζει το ίδιο δικαίωμα στους ανθρώπους που γίνονται στόχοι του; Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι όλοι μας πρέπει να λειτουργούμε ελεύθερα στα πλαίσια του δημοκρατικού πολιτεύματος οπότε η διάκριση σε «πρωτοκλασάτους» και «τσικό» είναι μια εξό-

χως ρατσιστική και αντιδημοκρατική διάκριση. Το αυτό συμβαίνει και με τη λογοτεχνική κριτική, οσάκις διακρίνει τους δημιουργούς σε «μειζονες» και «ελάσσονες» κρατώντας υποκειμενικές και ιδιοτελείς μεζούρες. Το άτοπο, οφείλεται σε συγγραφικές διευκρινιστικές απλουστεύσεις, κοινοτοπίες και, συχνάκις, σε κεκτημένες ταχύτητες

Το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης αναγνωρίζεται συνταγματικά και είναι αυτονόητο για όλους. Όμως κι εδώ ισχύει η γενική αρχή τού δικαίου ρητή και κατοχυρωμένη ότι το κάθε δικαίωμα δεν πρέπει να ασκείται καταχρηστικά και ιδίως όταν συναντά ή συγκρούεται με τα δικαιώματα των άλλων. Η επίκληση του δημοσιογραφικού ενδιαφέροντος (και δεν εννοώ κάποια δόση άστοχης υπέρβασης, συγγνωστής υπερβολής ή πλάνης) προκειμένου να καλυφθούν οι παραπάνω συμπεριφορές είναι απαράδεκτη και κατακριτέα. Πρόσφατη απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών ορθώς αποφάνθηκε μεταξύ των άλλων ότι «η ελευθερία τής δημοσιογραφίας δεν είναι απεριόριστη και ότι ο Τύπος δεν πρέπει να υπερβεί ορισμένα όρια στο πλαίσιο αυτό». Και θέλω να τονίσω ότι η ελευθερία έκφρασης αναγνωρίζεται σε όλους αδιακρίτως, «πρωτοκλασάτους» τιμητές και κατακρινόμενα «τσικό» και κυρίως στους απλούς πολίτες οι οποίοι ελεύθερα και αβίαστα ψηφίζουν τούς εκλεκτούς τους. Απορώ επομένως, πώς γίνεται αυτοί οι γαλαζοαίματοι να καταδέχονται να συναγελάζονται και να συστεγάζονται στο ίδιο μαντρί με όσους επιμελούνται τα σταυρόλεξα, τα άστρα, τα αθλητικά, τα οικονομικά και τόσα άλλα που εμπλουτίζουν την ύλη ενός εντύπου. Προφανώς θα θεωρούν ότι οι συνάδελφοί τους πρέπει να τρέφονται με σανό και οι ίδιοι με αστακούς και χαβιάρι!!

Τελικά όλος αυτός ο μικρός θίασος αποτελείται από πολίτες «ωσεί παρόντες» αφού η κούφια και ανώφελη φωνή τους ξεχειλίζει από ιδιοτέλεια και κακεντρέχεια, είναι βασικά άρνηση και δεν έχει κανένα θετικό πρόσημο. Ενδημεί δε σε χώρες περιφερειακές όπου υπάρχει έλλειμμα δημοκρατίας και εξωφρενική κοινω-

νική ανισότητα. Ο λόγος ύπαρξής του, οφείλεται στον αβδηριτισμό τού κοινωνικού ιστού, τον μιθριδατισμό τού αναγνωστικού κοινού και τον αδελφισμό των ομοίων. Συνήθως εξελίσσεται σ' έναν αριστοκρατικό και αυθάδη κιτρινισμό που κατηγορεί για λαϊκισμό οτιδήποτε αντιτίθεται στα ενδιαφέροντα και συμφέροντά τους. Οι θιασώτες ζουν πλούσια και παρασιτικά, αισθάνονται αλλεργία σε οτιδήποτε γνήσιο και λαϊκό, δεν έχουν επαφή με τη γη παρά με το φανταστικό καθρέφτισμά τους και πάσχουν από ανίατη επιδειξιμανία και ναρκισσισμό. Ιδιαίτερο στοιχείο αυτών των ατόμων είναι ο γραικυλισμός, ο δήθεν κοσμοπολιτισμός, ο παπαγαλισμός και ο ακατάσχετος πτυελισμός.

Οι καλαμοκαβαλάρηδες αυτοί ενώ σέρνονται, δεν έχουν επαφή με το χώμα. Τα πόδια τους μοιάζουν με της σαρανταποδαρούσας. Εντούτοις διατείνονται ότι είναι ανώτεροι από το πλήθος των «αγοραίων», ότι έχουν φτερά και πετούν και ότι θα πρέπει η κοινωνία να τους χρωστάει χάρη που καταδέχονται να είναι μέλη της. Μαστιζόμενοι από ανασφάλεια, και γνωρίζοντας ότι αύριο δεν θα αφήσουν πίσω τους τίποτα, φθονούν τους χαρισματικούς, αθόρυβους και αξιοπρεπείς συμπολίτες τους. Με εξυπνάδες και χαριτωμενιές που προβάλλονται ως υψηλό πνεύμα, καλύπτουν μια επίπλαστη γνώση η οποία συνορεύει με την ημιμάθεια. Ναυαγοί τής γραφής έχουν επίγνωση ότι δεν θα μείνει τίποτα από τα γραπτά τους. Κυνικοί και υπολογιστές λογαριάζουν το κόστος και το όφελος. Προκαλούν τρικυμία σε μια κουταλιά νερό κι ευθύς σπεύδουν να αυτοχαρακτηριστούν ως ναυαγώστες. Όμως, η επικαιρότητα την οποία υπηρετούν είναι εκείνη που θα τους καταβροχθίσει. Αυτό το ξέρουν κι αυτή είναι η θλιβερή τους μοίρα. Για να στήσει στη σκηνή άλλα πρόσωπα εξίσου τυχάρπαστα και επηρμένα που θα εκφωλούν όσα τούς υπαγορεύουν οι αθέατοι (όχι και τόσο άγνωστοι όμως) εντολείς και υποβολείς. Και η ζωή θα συνεχίζεται ώσπου η τεχνητή νοημοσύνη να τους σαρώσει όλους και οπωσδήποτε όλων, τις βεβαιότητες, τις αμφιβολίες και τις αυταπάτες.

Οι ΤουρκοΣυριακές -

Κουρδικές σχέσεις

ΥΠΟ ΤΟ ΝΕΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Του Δημ. Σταθακόπουλου
Δρα Παντείου Πανεπιστημίου
- Οθωμανολόγου/ Τουρκολόγου
Συνεργάτη Εργαστηρίου Τουρκικών &
Ευρασιατικών Μελετών του Πα.Πει.
Δικηγόρου Δ.Σ.Π

Οι πρώτες ανακοινώσεις των Τούρκων αξιωματούχων μετά τη φυγή του Αλ Άσαντ δείχνουν ξεκάθαρα την ικανοποίησή τους για τη νέα πολυεπίπεδη εξίσωση που επικρατεί στη Συρία, με τον Τούρκο Πρόεδρο να δηλώνει ότι η Τουρκία, βρισκόταν πάντα στη σωστή πλευρά της ιστορίας (sic).

Οι διαδοχικές επισκέψεις του Ibrahim Kalin (MIT) στις 12 Δεκεμβρίου στη Δαμασκό και του Hakan Fidan, Υπουργού Εξωτερικών, πρώην επικεφαλής της MIT στις 22 Δεκεμβρίου, είναι σημάδια της σημασίας που δίνουν οι Τούρκοι, στην ίδρυση στενών σχέσεων με τους νέους αξιωματούχους της Συρίας.

Η Τουρκική ανυπομονησία για στενές σχέσεις με τη νέα Συριακή Αρχή, εξηγείται περαιτέρω από το γεγονός ότι ο Ερντογάν, αφού κατόρθωσε να συμφιλιωθεί με όλα τα κράτη της περιοχής με τα οποία είχε έρθει σε αντιπαράθεση -Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Σαουδική Αραβία, Αίγυπτο- προσπαθούσε να επανασυνδεθεί με τον Μπασάρ Αλ Άσαντ για πάνω από δύο χρόνια, άνευ αποτελέσματος, αφού ως προαπαιτούμενο ο Ασαντ, ζητούσε την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων από το συριακό έδαφος, κάτι που η Τουρκία αρνήθηκε κατηγορηματικά. Τώρα όμως είδε την ευκαιρία μέσω του Ahmed Al-Charaa.

Μετά από δισταγμούς, αλλαγές κατεύθυνσης και μερικές οπισθοδρομήσεις στην ανάπτυξη της περιφερειακής της πολιτικής, φαίνεται ότι πλέον η Τουρκία εκμεταλλεύεται τη νέα

κατάσταση στη Συρία για να επιβεβαιώσει τον απαραίτητο ρόλο της. Η γεωγραφική και πλέον πολιτική εγγύτητα με τη νέα Συριακή Αρχή είναι βασικοί παράγοντες για την Άγκυρα, η οποία δεν διστάζει να μεγιστοποιήσει τη χρήση τους.

Στο εξής, δύο ζητήματα απομένουν να αντιμετωπιστούν ως προτεραιότητες μεταξύ των δύο χωρών. Το Κουρδικό και η προσφυγική κρίση.

Ειδικότερα:

Κατά τη διάρκεια της επίθεσης που οδήγησε στην πτώση του Αλ Άσαντ, οι παρατηρητές διαπίστωσαν την ενεργό παρουσία των δυνάμεων του Εθνικού Στρατού της Συρίας (ANS), που αποτελείται από δώδεκα υπο-ομάδες, κυρίως Άραβες και Τουρκμένους, με διαφορετικά συμφέροντα, αλλά που μοιράζονται την αφοσίωση τους προς στην Τουρκία. Το ANS είναι η αιχμή του δόρατος της Τουρκίας για να απωθήσει τις κουρδικές δυνάμεις —που από το 2015 ενσωματώθηκαν στις Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις (SDF)— προς τα νότια, ενεργώντας ιδιαίτερα βάνουσα στην ανακατάληψη των πόλεων Manbij και Tall Rifaat. Οι SDF, ξεκάθαρα σε άμυνα, προσπαθούν να διαπραγματευτούν με την κυβέρνηση του Ahmed Al-Charaa για να διατηρήσουν την αυτονομία που κατείχαν εδώ και αρκετά χρόνια, ενώ γνωρίζουν πως κινδυνεύουν να χάσουν την υποστήριξη της Ουάσιγκτον, της οποίας το κύριο μέλημα παραμένει ο αγώνας κατά του ISIS.

Η πολιτική πολυεπίπεδη εξίσωση συμφερό-

ντων είναι δύσκολο να επιλυθεί. Είτε ο Ahmed Al-Charaa θέτει ως στόχο του τη διατήρηση της ενότητας της Συρίας και αποδέχεται έναν συμβιβασμό με τις SDF – που αυτό θα εξόργιζε τους Τούρκους – είτε, μπορεί να έχει την τάση να αποδεχτεί τα τουρκικά αιτήματα, πλην όμως αυτό θα μπορούσε να δημιουργήσει καθήλωση με τις κουρδικές δυνάμεις. Ωστόσο, η διχοτόμηση της Συρίας ή η αναπαραγωγή ενός σεναρίου ιρακινού τύπου που εφαρμόζεται στις κουρδικές περιοχές της Συρίας, είναι απίθανο να επαναληφθεί, ιδιαίτερα λόγω της εξαιρετικής επαγρύπνησης της Άγκυρας για τις εξελίξεις σε περιοχές που ελέγχονται από το PYD. Το φεντεραλιστικό / ομοσπονδιακό σχέδιο του PYD παραμένει ένα καθαρά Κουρδικό σχέδιο ενσωματωμένο στη στρατηγική του PKK κατά της Τουρκίας. Επομένως, δεν πρόκειται για απλή χρήση των περιοχών που ελέγχει ως στρατιωτική βάση του το PYD κατά της Τουρκίας, αλλά για τη δημιουργία ενός μοντέλου αυτόνομης κουρδικής περιοχής, διαφορετικής από την περιφερειακή κυβέρνηση του Ιρακινού Κουρδιστάν, που στο τέλος θα ενθάρρυνε τους Κούρδους στην Τουρκία να κινητοποιηθούν προκειμένου να αποκτήσουν, τουλάχιστον, μια μορφή τοπικής αυτονομίας.

Το δεύτερο θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι η προσφυγική κρίση. Στη συνεδρίαση του Τουρκικού υπουργικού συμβουλίου της 23ης Δεκεμβρίου 2024, ελήφθη απόφαση για τη δημιουργία γραφείου τουρκικής αρχής μετανάστευσης εξουσιοδοτημένο να μοιράζεται επίσημα έγγραφα Σύρων προσφύγων στην Τουρκία με τις συριακές αρχές, τόσο στην τουρκική πρεσβεία στη Δαμασκό, όσο και στο μελλοντικό προξενείο στο Χαλέπι. Ωστόσο, δεν είναι ρεαλιστικό να φανταστεί κανείς την επιστροφή τριών περίπου εκατομμυρίων προσφύγων με μαγικό τρόπο. Κάποιοι, ήδη είναι ριζωμένοι στην Τουρκία και δεν είναι διατεθειμένοι να επιστρέψουν στη Συρία. Επιπλέον, η συριακή οικονομική κατάσταση προφανώς και δεν είναι ικανή να απορροφήσει μια μαζική επιστροφή πληθυσμού σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Μπορεί επίσης να σημειωθεί ότι η επιστροφή στη Συρία πιθανότατα θα δημιουργήσει δυσκολίες σε αρκετούς

τομείς της τουρκικής οικονομίας, αφού θα λείψουν εργατικά χέρια. Είναι εντυπωσιακό ότι τα οικονομικά αποθέματα αρκετών τουρκικών κατασκευαστικών δημοσίων έργων, παρουσίασαν σημαντική αύξηση τις ημέρες μετά τη φυγή του Αλ Άσαντ. Με άλλα λόγια, οι οικονομικές παράμετροι θα παίξουν γρήγορα σημαντικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις τις επόμενες εβδομάδες και μήνες.

Εν κατακλείδι

Τα παραπάνω δείχνουν ξεκάθαρα ότι ο πόλεμος στη Συρία λειτούργησε με πολλούς τρόπους ως παράγοντας στην εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής της Τουρκίας, ενώ είχε επίσης βαθιές συνέπειες για την ίδια την Τουρκία. Η κατάσταση φαίνεται αναμφισβήτητα ευνοϊκή για την Άγκυρα, η οποία, προς το παρόν, έχει τοποθετηθεί ως ένας από τους δικαιούχους της νέας πολιτικής εξίσωσης που άνοιξε στις 8 Δεκεμβρίου 2024. Ωστόσο, το κουρδικό ζήτημα δεν έχει επιλυθεί και μπορεί να γίνει σημείο έντασης στο μέλλον των τουρκοσυριακών σχέσεων.

Οι τελευταίες εξελίξεις, την ώρα που γράφεται το παρόν, είναι πως ο διοικητής των SDF Mazloum Abdi υπέγραψε τελικά συμφωνία μαζί με τον προσωρινό πρόεδρο Ahmed al-Sharaa.

Πλέον συγκεκριμένα, μια συμμαχία πολιτοφυλακής υπό την ηγεσία των Κούρδων που ελέγχει τη βορειοανατολική Συρία υπέγραψε συμφωνία για την ενσωμάτωση όλων των στρατιωτικών και πολιτικών θεσμών στο συριακό κράτος, όπως ανακοίνωσε η προεδρία της χώρας.

Η συμφωνία, η οποία περιλαμβάνει πλήρη παύση των εχθροπραξιών, αναφέρει ότι οι υποστηριζόμενες από τις ΗΠΑ Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις (SDF) θα παραδώσουν τον έλεγχο των συντοριακών σταθμών, του αεροδρομίου και των ζωτικών κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου της περιοχής.

Αναγνωρίζει επίσης την κουρδική μειονότητα ως «αναπόσπαστο μέρος του συριακού κράτους» και εγγυάται «τα δικαιώματα όλων των Σύρων στην εκπροσώπηση και συμμετοχή στην

πολιτική διαδικασία».

Ο διοικητής των SDF Mazloum Abdi χαρακτήρισε τη συμφωνία «πραγματική ευκαιρία για την οικοδόμηση μιας νέας Συρίας», ενώ δήλωσε, «είμαστε ακόμα σε πόλεμο με την Τουρκία» και παράλληλα: «Είμαστε δεσμευμένοι στην οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος που εγγυάται τα δικαιώματα όλων των Σύρων και εκπληρώνει τις φιλοδοξίες τους για ειρήνη και αξιοπρέπεια», έγραψε στο X (tweeter) μετά την υπογραφή της συμφωνίας στη Δαμασκό στις 10 Μαρτίου 2025, μαζί με τον προσωρινό πρόεδρο Άχμεντ αλ-Σαράα.

Η συμφωνία αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό βήμα προς τον στόχο του Sharaa να ενοποιήσει τη διασπασμένη χώρα αφού η σουνιτική ισλαμιστική ομάδα του ηγήθηκε της επίθεσης των ανταρτών που ανέτρεψε τον πρόεδρο Bashar al-Assad τον Δεκέμβριο του 2024, τερματίζοντας 13 χρόνια καταστροφικού εμφυλίου πολέμου.

Θα μπορούσε επίσης να αποκλιμακώσει τη σύγκρουση των SDF με τη γειτονική Τουρκία και τις υποστηριζόμενες από την Τουρκία πρώην αντάρτικες φατρίες της Συρίας που συμμαχίσαν με την κυβέρνηση, οι οποίες προσπαθούν να απωθήσουν τη συμμαχία από περιοχές κοντά στα σύνορα.

Υπήρξαν εορτασμοί για την ανακοίνωση της συμφωνίας στους δρόμους πολλών πόλεων το βράδυ της 10ης Μαρτίου 2025, με πολλούς να εκφράζουν ανακούφιση, παρότι η Συρία αντιμετωπίζει πολλές άλλες απειλές για τη σταθερότητά της.

Οι πρόσφατες μαζικές δολοφονίες αμάχων Αλαουιτών στη δυτική παράκτια περιοχή κατά τη διάρκεια συγκρούσεων μεταξύ των δυνάμεων ασφαλείας και των πιστών του Άσαντ έχουν πυροδοτήσει εκκλήσεις για διεθνή προστασία, τόσο για τις θρησκευτικές, όσο και για εθνοτικές μειονότητες της Συρίας ενισχύοντας τις φωνές που τελικά προωθούν τη διαίρεση.

Υπάρχει επίσης ανησυχία για το νότο, όπου ορισμένες πολιτοφυλακές Δρούζων στην επαρχία Suweida ήταν απρόθυμες να καταθέσουν τα όπλα τους. Ωστόσο, κάτοικοι της Σουβέιντα είπαν ότι εκπρόσωποι συναντήθηκαν με τη Σαράα

στη Δαμασκό και μια συμφωνία όπως αυτή των SDF πιθανόν να έρθει σύντομα.

Από την άλλη, το Ισραήλ, επίσης έχει απειλήσει παρέμβαση, για να προστατεύσει τους Δρούζους από την κυβέρνηση, την οποία θεωρεί απειλή. Διεξήγαγε επίσης μια αεροπορική επιδρομή για να καταστρέψει μεγάλο μέρος των στρατιωτικών δυνατοτήτων της Συρίας, ενώ κατέλαβε μια αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη ασφαλείας δίπλα στα κατεχόμενα Υψίπεδα του Γκολάν.

Οι SDF, που έχουν δεκάδες χιλιάδες καλά οπλισμένους και καλά εκπαιδευμένους μαχητές, δεν ήταν ευθυγραμμισμένοι ούτε με το καθεστώς του Άσαντ ούτε με την αντιπολίτευση κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου και αυτή τη στιγμή ελέγχουν περισσότερα από 46.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα εδάφους στα βορειοανατολικά, όπου είχαν νικήσει το Ισλαμικό Κράτος (ΙΚ) το 2019 με τη βοήθεια ενός συνασπισμού, υπό την καθοδήγηση των ΗΠΑ, όπως θυμόμαστε.

Οι SDF διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας (AANES), η οποία κυβερνά την περιοχή γνωστή στους Κούρδους ως Rojava.

Περίπου 10.000 μαχητές του Ισλαμικού Κράτους, κρατούνται σε φυλακές που διαχειρίζονται οι SDF σε όλη την περιοχή και περίπου 45.000 άλλοι που συνδέονται με το ΙΣ, κυρίως γυναίκες και παιδιά, κρατούνται σε πολλά στρατόπεδα.

Από την πτώση του Άσαντ, οι SDF έχουν προειδοποιήσει ότι οι επιθέσεις από φατρίες που υποστηρίζονται από την Τουρκία την αναγκάζουν να απομακρύνει τους μαχητές από τη φύλαξη των φυλακών και έτσι να ανοίξει ο δρόμος για τυχόν αναζωπύρωση του Ισλαμικού Κράτους.

Η τουρκική κυβέρνηση θεωρεί τη μεγαλύτερη πολιτοφυλακή των SDF, δηλ. τις Κουρδικές Μονάδες Προστασίας του Λαού (YPG), ως

τρομοκρατική οργάνωση. Λέγοντας μάλιστα ότι το YPG είναι προέκταση της απαγορευμένης ομάδας του Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν (ΡΚΚ) που διεξήγαγε ανταρτοπόλεμο στην Τουρκία επί δεκαετίες, αλλά ο φυλακισμένος ηγέτης της Οτσαλάν από τη φυλακή επί 26 χρόνια, κήρυξε πρόσφατα κατάπαυση του πυρός.

Τέλος, δεν υπήρξε κανένα άμεσο σχόλιο από την Τουρκία ως απάντηση στη συμφωνία της 10ης Μαρτίου 2025, ωστόσο, Τούρκοι αξιωματούχοι είχαν προηγουμένως ζητήσει από όλες τις ομάδες υπό την ηγεσία των Κούρδων στη βορειοανατολική Συρία να διαλυθούν και να ενσωματωθούν στη νέα κυβέρνηση της Συρίας.

Αρκετές αραβικές χώρες χαιρέτησαν τη συμφωνία, με τη Σαουδική Αραβία και το Κατάρ περιγράφοντάς την ως σημαντικό βήμα για τη διατήρηση της ειρήνης.

Από 25 έως 35 εκατομμύρια Κούρδοι κατοικούν μια ορεινή περιοχή που απλώνεται στα σύνορα της Τουρκίας, του Ιράκ, της Συρίας, του Ιράν και της Αρμενίας. Αποτελούν την τέταρτη μεγαλύτερη εθνοτική ομάδα στη Μέση Ανατολή, αλλά ποτέ δεν απέκτησαν ένα μόνιμο εθνικό κράτος, λόγω διεθνών συγκυριών, συμφερόντων και δικής τους διχόνοιας, πολύ χειρότερης από αυτή που λέμε «διχόνοια δολερή» οι Έλληνες (Δ.Σολωμός).

Οι αποκριάτικοι χοροί του ΔΣΠ

Από τον Αποκριάτικο παιδικό χορό που οργάνωσε και φέτος με μεγάλη επιτυχία ο ΔΣΠ

Αλλά και από τον Αποκριάτικο χορό των μεγάλων που οργάνωσε για πρώτη φορά μετά από καιρό ο Σύλλογος μας & η Δικηγορική Επικαιρότητα!

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

“Το παράδειγμα της πολιτισμικής εγκληματολογίας” Κριτικές Θεωρήσεις του ποινικού φαινομένου Ειρήνη Σταμούλη, Δικηγόρος Πειραιά

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΟΥΛΗ

Κριτικές θεωρήσεις του ποινικού φαινομένου
Το παράδειγμα
της Πολιτισμικής Εγκληματολογίας

Η Πολιτισμική Εγκληματολογία αναδύθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '90 ως απάντηση στους περιορισμούς των παραδοσιακών εγκληματολογικών θεωριών, ιδίως εκείνων που υποβαθμίζουν τις συμβολικές, συναισθηματικές και πολιτισμικές διαστάσεις του εγκλήματος. Ως επιμέρους επιστημονικό ρεύμα της Κριτικής Εγκληματολογίας, εξετάζει το εγκληματικό φαινόμενο ως κοινωνικό και πολιτικό

πρόβλημα στο πλαίσιο συγκεκριμένης συγκυρίας και σχέσεων εξουσίας, αναδεικνύοντας τις πολιτισμικές διαδικασίες που το περιβάλλουν. Ταυτόχρονα, στο εστιακό της πεδίο εντάσσονται και ποικίλες άλλες πτυχές που συμβάλλουν στη διαμόρφωση των κοινωνικών αντιλήψεων γύρω από το έγκλημα, την παρέκκλιση και τον κοινωνικό έλεγχο, όπως είναι η αναπαράσταση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η λαϊκή κουλτούρα, οι υποπολιτισμοί, οι καθημερινές πρακτικές και η βιωμένη εμπειρία του εγκλήματος από τη μεριά του δράστη

και του θύματος.

Όλα αυτά τα ζητήματα διερευνώνται μέσα από τη φαινομενολογία της καθημερινής ζωής στην ύστερη νεωτερικότητα, αναγνωρίζοντας τη μεταβαλλόμενη πολιτισμική σημασία της σύγχρονης καταναλωτικής κουλτούρας και την ιδιαίτερη επίδρασή της στην ανθρώπινη δράση. Ο τρόπος που βιώνεται η φτώχεια σε μια κοινωνία αφθονίας, η πρόσληψη της κατανάλωσης ως μορφή απόδρασης, η οντολογική ανασφάλεια οι ολόένα αυξανόμενες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες σε συνδυασμό με τους απεχθείς τρόπους που ασκείται η εξουσία και ο έλεγχος του εγκλήματος, βρίσκονται, μεταξύ άλλων, στο ερευνητικό επίκεντρο της Πολιτισμικής Εγκληματολογίας. Πρόκειται για ζητήματα που προϋποθέτουν θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία στραμμένα στην αποκάλυψη του νοήματος της ανθρώπινης δράσης.

Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να αποτυπώσει αυτούς ακριβώς τους θεωρητικούς και μεθοδολογικούς προσανατολισμούς, φιλοδοξώντας να ανοίξει ένα πεδίο διαλόγου για μια πιο συστηματική ενασχόληση με το επιστημονικό ρεύμα της Πολιτισμικής Εγκληματολογίας στην ελληνική βιβλιογραφία και έρευνα.

Εγκλήματα των ισχυρών

Θεωρία και πραγματικότητα

Επιστ. επιμέλεια: **Μαργαρίτα Γασπαρινάτου - Ειρήνη Σταμούλη**

Εγκλήματα των ισχυρών
Θεωρία και πραγματικότητα
Επιστημονική επιμέλεια
Μαργαρίτα Γασπαρινάτου - Ειρήνη Σταμούλη

Καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες σοβαρών παραβιάσεων του νόμου από το κράτος και τις επιχειρήσεις. Τεράστιες οικολογικές καταστροφές, αλόγιστη εκμετάλλευση φυσικών πόρων, σοβαρές περιπτώσεις φοροδιαφυγής, μεγάλες καταναλωτικές απάτες, πολύνεκρα ατυχήματα λόγω τραγικών ελλείψεων στην ασφάλεια των συγκοινωνιών, απώλειες ζωών και σωματικές βλάβες εργαζομένων λόγω ελλιπούς προστα-

σίας της ασφάλειάς τους, εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, γενοκτονίες, εκτοπισμοί, εθνοκαθάρσεις, πολιτικές δολοφονίες, αστυνομικές καταχρήσεις, βασανιστήρια και πολλαπλές παραβιάσεις θεμελιωδών ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Οι υποθέσεις αυτές προκαλούν μαζική θυματοποίηση και ανεπίστρεπτες κοινωνικές βλάβες στο φυσικό περιβάλλον, το πολιτισμικό κεφάλαιο, τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου. Παρ' όλα αυτά, ο τρόπος που προσλαμβάνονται και αντιμετωπίζονται είναι

δυσανάλογος της κοινωνικής τους βλαπτικότητας. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα φαινόμενα αυτά δεν προβάλλονται καν ως εγκλήματα αλλά ως ατυχήματα, ατυχήματα, φυσικές καταστροφές, αμέλειες, διαρροές, κακοδιαχείριση, ελλιπής πρόβλεψη, παρανόηση, απορρύθμιση ή κατάχρηση. Γιατί όμως συμβαίνει αυτό; Γιατί ενώ είμαστε θύματα διαφθοράς και οικονομικών καταχρήσεων, φοβόμαστε μην πέσουμε θύματα κλοπής, ληστείας, βιασμού ή σωματικής βλάβης; Γιατί ο επίσημος κοινωνικός έλεγχος αλλά και η εγκληματολογική έρευνα εστιάζουν κατά προτεραιότητα στο λεγόμενο έγκλημα του δρόμου (street crime) και σε εκείνες τις κοινωνικές ομάδες που θεωρούνται «κοινωνικά επικίνδυνες»; Πού εστιάζει και τι αφήνει στο απυρόβλητο ο ποινικός νόμος; Πώς επιδρά η μεταβλητή της εξουσίας;

Ο παρών τόμος επιχειρεί να απαντήσει σε ορισμένα από τα ανωτέρω ερωτήματα και να ανοίξει τον διάλογο σε άλλα. Κυρίως φιλοδοξεί να ξεκινήσει μία συστηματική ενασχόληση με τα εγκλήματα των ισχυρών τόσο σε επίπεδο θεωρητικής ανάλυσης όσο και σε επίπεδο εμπειρικής τεκμηρίωσης και έρευνας, στρέφοντας τον επιστημονικό προβολέα σε μελέτες περίπτωσης (case studies) που τίθουν ζητήματα γύρω από τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε και αντιμετωπίζουμε το εγκληματικό φαινόμενο.

Στη μνήμη Βαγγέλη Μπαταγιάννη (1959-2025)

Ο Βαγγέλης Μπαταγιάννης είχε καταγωγή από το Γαρδίκι Τρικάλων και γεννήθηκε το 1959 στον Πειραιά. Υπηρέτησε τη δικηγορία επί 40 και πλέον έτη. Εισήλθε σε αυτήν το 1984 έχοντας σπουδάσει στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και έχοντας ολοκληρώσει την άσκησή του στον συνάδελφο Αντώνη Καραγιαννάκη, παρέμεινε στις δικηγορικές επάλξεις μέχρι το τέλος της ζωής του (2.2.25).

Διακρίθηκε για το ήθος του, την κοινωνική ευαισθησία του. Ασχολήθηκε με τα κοινά και

είχε συμμετάσχει σε δημοτικές πρωτοβουλίες με τον Νίκο Λεγάκη στα Καμίνια και ευρύτερα στον Πειραιά.

Διετέλεσε με επιτυχία και αναγνώριση από όλους του έργου του και του ήθους του, Αντιπρόεδρος της ΠΑΕ Ολυμπιακός και της ΠΑΕ Ατρόμητος και Πρόεδρος του Ατρομήτου Πειραιά και, με την ίδια επιτυχία, Πρόεδρος στην Επαγγελματική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (SuperLeague) από τον Ιούνιο του 2018 μέχρι τον Απρίλιο του 2019. Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στη σύζυγό του Χριστίνα, και στις κόρες του Σταματίνα, Δικηγόρο Πειραιά και Αθανασία.

Στη μνήμη Παναγιώτη Κουγιτέα (1963-2025)

Ακόμη κι ένα μήνα μετά, που γράφω αυτά τα λόγια, δυσκολεύομαι να πιστέψω ότι έφυγε από κοντά μας ο Παναγιώτης Κουγιτέας, ο υπέροχος άνθρωπος δίπλα στον οποίο είχα την τιμή να κάνω την άσκησή μου.

Ο Κουγιτέας ήταν ένας εξαιρετικός συνάδελφος, γενναιοδωρος, αξιοπρεπής, τίμιος, μ' ένα ήθος που τον έκανε να ξεχωρίζει στο σκοτεινό χώρο του Ποινικού Δικαίου.

Παρότι δικηγόρος Αθηνών, ήταν Πειραιώτης κι οι δικηγόροι του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά τον θεωρούσαμε ως έναν από εμάς. Εξάλλου στα δικηγορικά έδρανα του Πειραιά έδινε διαρκώς τις μάχες του με σεβασμό κι ευγένεια προς τους συναδέλφους του και τη Δικαιοσύνη.

Γεννημένος το 1963 στον Πειραιά, με καταγωγή από τις Γαϊτσές της μεσσηνιακής Μάνης, κατοικούσε στην Κοκκινιά κι ήταν περήφανος για τις γειτονιές που μεγάλωσε κι έζησε. Ξεκίνησε τη μάχιμη δικηγορία το 1990, έχοντας κάνει την άσκησή του στον Πέτρο Καϊμακάμη, και στα 35 χρόνια που υπηρέτησε το επάγγελμα διέπρε-

ψε στο χώρο του Ποινικού Δικαίου κι αγαπήθηκε από τους συναδέλφους του.

Τα τελευταία δύο χρόνια έδωσε μια άνιση, αλλά γενναία μάχη με την αρρώστια που τελικά τον κατέβαλε κι έφυγε από κοντά μας στις 10 Φεβρουαρίου του 2025. Μέχρι το τέλος στεκόταν όρθιος, με αισιοδοξία και πίστη. Δε θα ξεχάσω, ακόμη και τους τελευταίους μήνες που τον συναντούσα στα δικαστήρια του Πειραιά, τη μεγάλη αγκαλιά που άνοιγε όταν μ' έβλεπε και το καλοσυνάτο του χαμόγελο.

Λάτρης του Ιωνικού Νικαίας, των ρεμπέτικων τραγουδιών και της ζωής, αποτέλεσε μεγάλη απώλεια για το δικηγορικό κόσμο. Δε θα λησμονήσω ποτέ τα σοφά του λόγια, τον κρατώ στη μνήμη μου ευθυτενή και κιμπάρη, έναν καλό άνθρωπο με αντρίκιο ανάστημα και καθαρή καρδιά.

Με οδύνη και θλίψη αποχαιρετώ τον Παναγιώτη Κουγιτέα στο μεγάλο του ταξίδι. Εκ μέρους του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά εκφράζω θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγό του Ελισάβετ, στα παιδιά του Κωνσταντίνο, Λεωνίδα, Όλγα και Νίκη, στον πατέρα του Κωνσταντίνο και στον αδελφό του Χρήστο.

Ιωάννα Θεοδωράτου, Δικηγόρος ΔΣΠ

Ποιητική ζωνιά

Της Ευφροσύνης Τσούμα

Δικαστικής Υπαλλήλου, Εισαγγελίας Πειραιά

Στα βάθη του ορίζοντα

Στα βάθη του ορίζοντα αντίκρυσσε το βλέμμα του.
Σ' ένα ζεστό δωμάτιο
γεύτηκα τα φιλιά του.
Μα έτσι τον αγάπησα και κύλησα στο αίμα του
και μαγικά ακούμπησα κι άγγιξα την καρδιά του.
Έχω ανάγκη να σε δω
ν' ακούσω τη φωνή σου,
Να σε χαϊδέψω απαλά
να κλείσω την πληγή σου.
Πόσο νομίζεις, πόσο πες
θ' αντέξω απουσίες;
Είναι οι νύχτες μακρινές
μετρώντας τις αξίες.
Πες μου με νιώθεις άραγε
το πόσο υποφέρω;
Μονάχη μου αιμορραγώ
πως θα τα καταφέρω;
Πόσο αργά-διστακτικά
ήρθε και γίναμε ένα
μια μέρα που τα σύννεφα
παλεύαν στην αρρένα

Όλα με τάξη είναι φτιαγμένα

Όλα με τάξη είναι φτιαγμένα
όλα τριγύρω μαγεύουν το βλέμμα.
Μα τούτη της φύσης η τάξη- αταξία
αυτή ξεχωρίζει τους δίνει αξία.
Ολούθε κοιτάζω και νιώθοντας ρίγη,
μας ρούφηξε η πόλη κι η ανάσα μας λίγη.
Να ζούμε στα τείχη ελεύθεροι σκλάβοι
Είτ' είναι αυγή είτ' είναι το βράδυ.
Ανθρώπους βιασύνης
παντού συναντάς τεχνητής νοημοσύνης
στοιχεία αποκτάς.
Ναι ζεις σε συχνότητα
μια εικονική πραγματικότητα.
Χαμένη επαφή η φυσική ζωή.
Βαδίζουμε εμπρός μα είναι αρκετός ο χρόνος αυτός
να σβήσει το φώς.
Φαρέτρες γλυκιές αυτές οι πρακτικές.,
αφήνοντας κλειστές τις φυσικές ροές.
Ας μην λησμονούμε λίγο σαν θα μπορούμε
τη φύση ν ακολουθούμε
αγγίζοντας να ζούμε κοντά της να χαρούμε
και ν αποκολληθούμε
σπάζοντας τη ρουτίνα
της πόλης τη βιτρίνα.

